Jaargang 111. Dingsdag, 28 September 1852. No. 78.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt aan de geabonneerden verzonden: *Bijblad* no. 21, inhoudende *Kort Verslag van de Handelingen van den Gemeenteraad van Groningen en der Staten-Generaal.*

AANBESTEDING.

Op VRIJDAG den 1sten October 1852, des voormiddags te 11 uur, zal, onder nadere goedkeuring, door den STAATSRAAD, COMMISSARIS des KONINGS in de *Provincie Groningen*, of, bij zijne afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN, en in het bijzijn van den HOOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT in het Eerste Distrikt, aan het lokaal van het Provinciaal Bestuur te Groningen, worden aanbesteed:

Het doen van eenige Herstellingen aan het Tolhuis no. 1, op den Grooten Weg der 1ste klasse van Groningen naar de Drentsche Grenzen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving volgens art. 42 van het Bestek.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal ter lezing liggen in het Lokaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van *Groningen* te *Groningen*, en ter zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Rijkswerken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden. [illegible] nadere inlichtingen en de noodige aanwijzing in loco kunnen worden aangevraagd bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en den Ingenieur N. J. VAN DER LEE, te *Groningen.*

De Minister van Binnenlandsche Zaken:
THORBECKE.

VERKOOP VAN TURF.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat door den Heer Mr. **J. L. TRIP,** Rentmeester van de *Stads Veenen* en *Ter Apel*, onder hunne goedkeuring, ten overstaan van den Heer Mr. **J. C. VAN SLOOTEN,** Notaris in het Kanton *Zuidbroek*, residerende te *Veendam*, op DONDERDAG den 30sten September 1852, des voormiddags precies te tien uur, ten Huize van den Verlaatsmeester H. G. SAP, te *Stads-Kanaal*, publiek, in twaalf perceelen, aan de meestbiedenden zal worden verkocht:

De **STADS VIERDE TURF,** welke dit jaar op het *Stads-Kanaal* gegraven is.

De Voorwaarden van Verkoop zullen vier dagen bevorens, ten Huize van Verkoop ter lezing liggen.

GRONINGEN, 23 September 1852

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

VERKOOP VAN TURF.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat door den Heer Mr. **J. L. TRIP,** Rentmeester van de *Stads Veenen* en *Ter Apel*, onder hunne goedkeuring, ten overstaan van den Heer Mr. **J. S. G. KONING,** Notaris te *Wedde*, op VRIJDAG den 1sten October 1852, des voormiddags precies te tien uur, ten Huize van den Logementhouder R. G. KOOPS, te *Nieuwe Pekela*, publiek, in 6 perceelen, aan de meestbiedenden zal worden verkocht:

De **STADS VIERDE TURF,** welke dit jaar te *Pekela* is gegraven.

De Voorwaarden van Verkoop zullen vier dagen bevorens, ten Huize van Verkoop ter lezing liggen.

GRONINGEN, 23 September 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

AFGIFTE VAN AL DE PATENTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* roepen bij deze op:

I. Al de PATENTPLIGTIGEN, waaronder ook de SLIJTERS, TAPPERS, KROEGHOUDERS en KOFFIJHUISHOUDERS, vermeld onder no. 37, 38, 39 en 40 van Tabel no. 14, gevoegd bij de Wet van den 21sten Mei 1819 (*Staatsblad* no. 34), die zich in de PRIMITIEVE BESCHRIJVING van het dienstjaar 18⁵²⁄₅₃, ter bekoming van PATENT, hebben aangegeven;

II. Zij, die als MEDETEEKENENDE DEELGENOOTEN van een PATENT of AFSCHRIFT daarvan moeten zijn voorzien, —

Om hunne PATENTEN of AFSCHRIFTEN daarvan van DINGSDAG den 21sten September tot en met DINGSDAG den 5den October 1852, met uitzondering van de Zondagen, telkens des voormiddags van 10 tot 12½ uur, onder opgave van de *Roode letter* en het *Nommer* van hunne Woning, van de KAMER der ZETTERS, op de bovenste verdieping van het Raadhuis, in persoon te komen afhalen.

De SLIJTERS, TAPPERS, KROEGHOUDERS en KOFFIJHUISHOUDERS worden tevens herinnerd, dat bij art. 4 der Wet van den 24sten April 1843 (*Staatsblad* no. 16), onder anderen is bepaald, dat aan hen het PATENT niet zal worden afgegeven, en zij het daarbij uitgedrukt bedrijf niet zullen mogen uitoefenen, dan nadat de HELFT van hunnen AANSLAG over het LOOPENDE DIENSTJAAR en het VERSCHULDIGDE over het AFGELOOPEN DIENSTJAAR ten VOLLE zal zijn voldaan; weshalve zij de KWITANTIE voor het VERSCHULDIGDE over het VERLOOPEN DIENSTJAAR, benevens de KWITANTIE van hetgeen door hen op hunnen AANSLAG van dit JAAR is betaald, zullen moeten vertoonen. *Wijders wordt ter kennis van de LAATSTE PATENTPLIGTIGEN gebragt, dat de PATENTEN niet aan hunne HUIZEN zullen worden rondgebragt; terwijl zij wonder worden gewaarschuwd, dat zij, op AANVRAGE hun PATENT niet kunnende VERTOONEN, zich blootstellen aan de BOETE, vastgesteld bij art.* 32 *der Wet op het Patent van den* 21*sten Mei* 1819.

Al de onafgehaalde PATENTEN of AFSCHRIFTEN van dezelve, behalve die van de SLIJTERS, TAPPERS, ENZ., zullen, na verloop van laatstgenoemden dag, worden gesteld in handen van de Deurwaarders der Directe Belastingen, ten einde door hen, ingevolge art. 2 van Zijner Majesteits besluit van den 17den December 1820, aan de Huizen der belanghebbenden te worden bezorgd, onder genot van 10 Cents; terwijl aan hen tevens voor ieder afschrift van een' Medeteekenenden Deelgenoot, wegens Zegelgeld, zal moeten worden betaald 34⁵ Cent.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 20sten Sept. 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Inspectie van Verlofgangers
DER
Nationale Militie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van al de Manschappen der Nationale Militie, die zich met Onbepaald Verlof in deze Gemeente bevinden, om het even tot welke Ligting zij behooren, en uit welke Provincie zij afkomstig zijn, met uitzondering van de hieronder vermelden, dat de **INSPECTIE** over die **VERLOFGANGERS** zal worden gehouden op WOENSDAG den 6den October 1852, aanvangnemende des voormiddags te negen uur.

Dat, ten einde de Verlofgangers niet langer dan noodig op de Inspectie te doen verblijven, bepaald is, dat de bovenbedoelde Verlofgangers op den gemelden dag ter plaatse voornoemd zullen opkomen in de navolgende orde, te weten:

des voormiddags te *negen* uur degenen, wier geslachtnamen beginnen met de letters A, B en C;

te *tien* uur degenen, wier geslachtnamen beginnen met de letters D, E, F, G en H;

te *elf* uur degenen, wier geslachtnamen beginnen met de letters I, K, L en M;

te *twaalf* uur degenen, wier geslachtnamen beginnen met de letters N, O, P, R en S;

te *een* uur degenen, wier geslachtnamen beginnen met de letters T, V, W en Z.

Wordende dienvolgens de bedoelde Verlofgangers bij dezen gelast, om precies op het juiste, voor ieder hunner bepaalde uur bij het gebouw van de Garnizoens Infirmerie alhier, present te zijn, gekleed in uniform en voorzien van alle zoodanige Kleeding- en Equipementstukken, als bij het vertrek van het Korps aan hen mogten zijn gelaten, alsmede van hunne Zakboekjes en van de Certificaten litt. H. H., welke zij van het Bestuur hunner Gemeente, tegen inhouding van hunnen Verlofpas, hebben bekomen; zullende door den Heer Kolonel, Militie-Commissaris in deze Provincie, een arrest van twee tot zes dagen worden opgelegd aan elken man, die zonder wettige en door den Burgemeester dezer Gemeente aangenomene redenen, van de Inspectie mogt achterblijven.

Even als zulks vroeger plaats had, zullen de voorwendsels van onbekendheid met den tijd der Inspectie, of van geene afzonderlijke Citatie te hebben ontvangen, evenmin als van afwezigheid in beroeps-uitoefening, als wettige redenen voor het verzuimen der Inspectie worden gehouden, tenzij, in het laatste geval, de Verlofganger de vereischte toestemming daartoe verkregen en vooraf van zijne afwezigheid aan den Burgemeester behoorlijk kennis zal hebben gegeven, waaronder echter niet begrepen is het geval van vertrek naar buiten 's lands, als waaromtrent vergunning van hoogere Autoriteit wordt vereischt. Het wordt bij dezen aan de verlofhebbende Manschappen der Nationale Militie wel expresselijk herinnerd, dat door de Departementen van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog bepalingen zijn gemaakt ten aanzien van zoodanige Verlofgangers, die zich aan insubordinatie schuldig maken of hunne Kleeding- en Equipementstukken mogten hebben verwaarloosd, hoezeer zij met hun Korps hebben afgerekend, en dat dus ten aanzien van dezen zal worden gehandeld, zoo als daarbij is voorgeschreven, ten einde de schuldigen in dezen te straffen.

Van deze Inspectie zijn alleen uitgezonderd zoodanige Verlofgangers der Nationale Militie van de ligting van 1852, die in reserve zijn gesteld, en verder diegenen, welke zonder Kleeding- en Equipementstukken zich in deze Gemeente mogten bevinden.

GRONINGEN, 27 September 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

WAARSCHUWING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen bij deze onder de aandacht der BELASTINGSCHULDIGEN in den STEDELIJKEN OMSLAG, dat, ten gevolge van de afschaffing der Wet van den 29sten April 1819 (*Staatsbl.* no. 15); de **WAARSCHUWING** van wege den **stedelijken Ontvanger** aan de **nalatigen** niet meer **kosteloos** zal geschieden, maar dat daarvoor alsnu en voortaan **VIJF CENT** zal moeten worden betaald; weshalve zij worden aangemaand, om, ter voorkoming van kosten, niet tot het *ontvangen* eener dergelijke *waarschuwing* de betaling van het door hen verschuldigde te verschuiven.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De COMMISSIE VAN ONDERWIJS vergadert op ZATURDAG den 16den October, te 8 uur 's morgens, in het CONCERTHUIS alhier, om de **RANG-EXAMENS** af te nemen. Die zulk een EXAMEN wenschen af te leggen, worden verzocht, eene Geboorteacte, voldoende Getuigschriften van goed zedelijk gedrag, een bewijs van vroeger verkregenen Rang, zoo zij dien bezitten, en eene bepaalde opgave, welk Examen zij verlangen te ondergaan, vóór den 1sten October franko in te zenden bij den Schoolopziener van hun Distrikt.

GRONINGEN, 15 September 1852.
Namens de Commissie van Onderwijs in de Provincie Groningen:
P. HOFSTEDE DE GROOT, *Secretaris.*

NIEUWSTIJDINGEN.

ITALIE.

Tijdingen uit Rome melden, dat tusschen den Engelschen gezant, den heer *Bulwer*, en den kardinaal *Antonelli* eene bijeenkomst had plaats gehad, welke echter niet tot het beoogde resultaat had geleid. De kardinaal staats-secretaris heeft bepaald de mededeeling geweigerd der stukken betrekkelijk het proces van *Murray*, welke door den heer *Bulwer* verlangd was, en heeft zich niet zeer geneigd betoond om het voorstel te onderteekenen bepalende dat voortaan een Engelsch gezant te Rome zou resideren in plaats van een consul-generaal, zoo als tot nu toe. „Wij zullen deze zaak behandelen, wanneer een nuncius van den Paus te Londen zal zijn toegelaten;" dit was, zegt men, het antwoord van den kardinaal *Antonelli.*

— De baron *Mollerus*, minister-resident van Z. M. den Koning der Nederlanden bij de Porte, is den 9den dezer te Napels aangekomen.

DUITSCHLAND.

Volgens een der Berlijnsche dagbladen, zijn daar ter stede, van den 3den September tot den 21sten, weinig meer dan 30 personen door de cholera aangetast geworden, en is derhalve die ziekte tot dus verre niet zeer boosaardig. Ervaren geneeskundigen meenen, dat men in dit jaargetijde geene belangrijke verbreiding der kwaal te duchten heeft, en deze meening wordt reeds in zoo verre bevestigd, dat er in de ziektegevallen geene vermeerdering wordt waargenomen. Het hoogste aantal der personen, die op éénen dag zijn aangetast, beloopt niet meer dan vier. — Ook in Stettin heeft de ziekte zich vertoond, doch in geringe mate.

— Het Pruissische leger zal voor den hertog *van Wellington* den driedaagschen rouw aannemen.

— Het regterlijk onderzoek aangaande het zoogenoemde *Dooden-verbond*, in der tijd te Bremen ontdekt, is afgeloopen, en de akten, daarvan opgemaakt, zullen aan het oppergerigt worden toegezonden. Vele leden van dat „verbond," meestal weinig beschaafde menschen en slechts werktuigen van den wil van anderen, hebben bitter berouw over hunne misdadige betrekkingen tot dit komplot. „Hoe onbeduidend — zegt een Bremer burger — de bewuste zamenzwering ook zijn moge, is het toch voor de goede inwoners van de vrije hanzeestad zeer onaangenaam, in de meeste steden van Duitschland met een geheel bijzonder politieoog te worden bekeken."

— De inschrijvingen op de nieuwe leening van 80 millioen fl. bedroegen den 19den, te Weenen, reeds ruim 100 millioen, en volgens de laatste berigten 110 millioen; de inschrijvingen in de kroonlanden waren nog onbekend.

(Men leest daarover in de *Wiener Zeitung* o. a. het volgende: „Daar de deelneming in de nieuwe leening, tot den bepaalden termijn, de som van 80 millioen ver overtroffen heeft, moesten gisteren en heden nieuwe zeer aanzienlijke inschrijvingen, zoowel voor binnen- als buitenl. rekening, afgewezen worden. Onder de voornaamste inschrijvers vindt men het huis *Rothschild* voor 31 millioen, waarvan 6 millioen nog even voor de sluiting der inteekeningslijsten; *Sina* 11 millioen; *Arnstein en Eskeles* 6 millioen; *Stametz-Mayer* 3½ millioen; *Biederman* 2½ millioen; *Schauf* 1,800 000 fl.; *Ed. Wiener* 1,800,000 fl.; *Köningswarter* 1,700,000 fl.; *L. Epstein* 1,500,000 fl.; *Todesco* 1,200,000 fl.; *Herm. von Wertheimstein* 1 millioen; *Weikersheim* 1 millioen; *Ribartz* 1 millioen; *Philip Wertheimber* 850,000 fl., *Schuller en Co.* ½ millioen; *Löwenthal* ½ mill.; *Wodianer* ½ millioen, enz.)

— In een Duitsch dagblad leest men de volgende advertentie: „Een bedelaar van beroep, welke zijn vak in den grond verstaat, en een groot aantal begunstigers bezit, verlangt, ten einde aan zijne zaak meerdere uitbreiding te geven, eene levensgezellin, welke smaak heeft in dit bedrijf en gezegend is met eenige kinderen, welke daarbij behulpzaam kunnen zijn."

— Dezer dagen ontving de burgemeester van Triëst een brief, naar het scheen uit Weenen, waarin hem bevelen gegeven werden omtrent het ontvangen van den President der Fransche republiek. Het bleek weldra eene vergissing te zijn, ontstaan door de verkeerde uitlegging van het adres des briefs, welke door den onderprefect van Vienne (dep. van Isère) aan de maire van St. Priest was gezonden.

— Op IJsland moet groote gisting heerschen, ten gevolge van de willekeurige handelingen der Deensche regering tegenover den aldaar algemeen uitgedrukten wensch naar herziening der staatsregeling in meer vrijgevigen geest en naar handelsvrijheid.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 23 September.

Thans zijn van regeringswege de volgende benoemingen bekend geworden: Lord *Hardingh*, opperbevelhebber des legers; kolonel *Airey*, militaire secretaris; lord *Fitzroy Somerset*, grootmeester van de artillerie; lord *Combermere*, constable van den Tower; de hertog *van Northumberland* en de markies *van Londonderrij*, ridders van den Kouseband; lord *Derby*, bewaarder der vijf havens; prins *Albert*, kolonel der grenadiers van de garde; prins *George van Cambridge*, kolonel van de fuseliers der garde.

— Vrij curieus is de volgende naauwkeurige lijst van de titels, betrekkingen en eereambten van den hertog *van Wellington:*

Arthur Wellesley, hertog en minister van Wellington, markies van Duero, graaf van Wellington, burggraaf Wellington van Talavera en Wellington, baron Duero van Wellesley, prins van Waterloo, hertog van Ciudad Rodrigo en Grande van Spanje, 1ste klasse, hertog van Victoria, minister van Torres Vedras, graaf van Vimierce. — Ridder der volgende buitenlandsche ordes: Der Gelfenorde van Hannover, der St. Andries-orde van Rusland, van den Zwarten Adelaar van Pruissen, van het Gulden Vlies van Spanje, van de Olifant van Denemarken, van de St. Ferdinands-orde, de orde van Verdienste en van den H. Januarius van de beide Siciliën, van Maximiliaan-Josef van Beijeren, van Maria-Theresia van Oostenrijk, van de orde van het Zwaard van Zweden, van den H. Geest van Frankrijk, van den Toren en het Zwaard van Portugal, van Maria-Boodschap van Piëmont en van de Willems-orde van Nederland.

De hertog was veldmaarschalk in het Britscher leger, en in de legers van Oostenrijk, Rusland, Pruissen, Portugal, Hannover en de Nederlanden; kapitein-generaal van Spanje; bevelhebber der landtroepen van H. M. Koningin *Victoria*; kolonel der grenadiers van de garde; kolonel en brigade-kommandant der karabiniers, konstabel van den Tower en het kasteel te Dovres; inspecteur, kanselier en admiraal der vijf rijkshavens; lord-luitenant van Hampshire en van Tower Hamlets; kanselier der Universiteit van Oxford en commissaris van de Kon. milit. school en van het Kon. milit. hospitaal; meester van *Trinity-House;* onder-voorzitter der Schotsche militaire en marine-school; een der gouverneurs van *Kings college* te Londen en van het collegie van *Charter-House;* een der bestuurders van het Hunter's museum.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 September.

Het keizerrijk is waarlijk nabij! De *Moniteur* kondigt het indirect aan.

Na eerst de geestdrift des volks voor *Louis Napoleon* te hebben geschetst, — na te hebben gewezen op de hoogepriesters der godsdienst, die weten, „*dat alle magt van boven komt*", en „*dat de stem des volks* (die thans: leve de Keizer! roept) de *stemme Gods is*", zegt de *Moniteur*: „Wat beduidt het voor hen, wien door de Voorzienigheid eene hooge zending is toevertrouwd, onder welken titel zij die volbrengen? Hun persoonlijke roem zal er door verminderd noch verhoogd worden, bij de nakomelingschap. Maar — de natiën hebben hare wenschen, die men moet eerbiedigen, omdat deze overeenkomen met hare wezenlijke belangen. In de bevestiging van de magt harer regenten leggen zij den grondslag voor hare welvaart. Frankrijk, er reeds trotsch op, dat het geregeerd wordt door een' erfgenaam van den roemrijksten naam, wil zich eene lange toekomst van grootheid en vrede verzekeren door het gezag bestendig op te dragen aan den Vorst die het rijk heeft gered."

De ministeriële *algemeene correspondentie* voegt bij de bovenstaande (voor ieder die goed lezen kan, duidelijke) verklaring eene toepassing, hoofdzakelijk om te doen uitkomen, dat het aanstaande keizerrijk geen *nieuwe strijd van reuzen tegen geheel Europa* zal zijn: „Dat (zegt de correspondentie) kan alleen het geloof zijn van kwaad-gezinden. Onze tijd is wars van den oorlog en niemand is meer van zijn' tijd dan Prins *Louis Napoleon.* Het *volk* wil het keizerrijk, om het gezag, dat *sterk* is, ook *duurzaamheid* te geven. Het tegenwoordige is verzekerd — de toekomst niet. Ook ziet het *volk* in het keizerrijk eene wijding zijner magt. Het oude regt had zijne legitimiteit — het nieuwe regt, het regt des volks, wil thans de zijne hebben."

— Eergisteren avond omstreeks zeven uur is de Prins-Voorzitter in de stad Grenoble binnengetrokken. De geestdrift waarmede hij daar is ontvangen, overtreft zoo mogelijk nog die, welke door de bevolkingen der tot dus ver door hem bezochte steden aan den dag is gelegd. Men zal zich de belangrijke rol herinneren, welke door de stad Grenoble is gespeeld, tijdens den terugkeer van Keizer *Napoleon* van het eiland Elba in het jaar 1815. Sedert dien tijd heeft de bevolking dier stad zich steeds als zeer napoleontisch-gezind doen kennen, en degenen, welke hebben verwacht, dat aan Prins *Lodewijk Napoleon* aldaar eene keizerlijke ontvangst was voorbereid, hebben zich geenszins bedrogen.

— Te midden van al deze demonstratiën, van al deze geestdrift des volks, tracht men ook op de menigte te werken, door eene uitgegevene brochure, getiteld: *Over de herstelling van het keizerrijk*, waarin beweerd wordt, dat *Lodewijk Napoleon* in zijn' persoon alleen al de voortreffelijke eigenschappen van regent, van man van genie, van uitstekend schrijver, enz, bezit, in een woord een *Colbert*, een *Richelieu*, een *Pascal*, een *Napoleon de Groote* is! Wie zal het tegenspreken?

— Bij een besluit van den President wordt magtiging verleend tot het oprigten van magazijnen te Parijs, waarin de kooplieden en fabrijkanten, overeenkomstig het besluit

van den 21sten Maart 1848, de grondstoffen en de door hen vervaardigde voorwerpen kunnen deponeren.

— De meeste dagbladen in de departementen verdwijnen van lieverlede. Heden heeft het legitimistische dagblad *la Liberté* van Atrecht aangekondigd, dat het ophield te verschijnen, ten gevolge van twee waarschuwingen, welke het ontvangen heeft. Men voorziet den tijd, dat alle onafhankelijke bladen zullen verdwenen zijn, en dat de overgeblevene dagbladen een eenstemmig koor van loftuitingen der regering zullen aanheffen. Dit zal treffend, maar wel wat eentoonig zijn.

— De jongste berigten omtrent de overstrooming van den Rijn zijn geenszins gunstig. De door ons gemelde daling was slechts veroorzaakt door het doorbreken der dijken en had geenszins stand gehouden. De aangerigte schade is ontzaggelijk groot. De regering heeft aan de prefecten der overstroomde departementen de noodige sommen beschikbaar gesteld, ten einde in de eerste behoeften te voorzien.

Van den 24sten. De *Moniteur* bevat weder eene reeks van telegrafische depêches. De laatste is van Valence en eindigt met de volgende woorden:

„De geestdrift heeft het toppunt bereikt. De tegenwoordigheid van den erfgenaam eens grooten mans, waarop zich Frankrijk verhoovaardigt, doet de stad denken aan het verblijf binnen hare muren van het hoofd der Napoleontische dynastie in den aanvang van zijne schitterende loopbaan. De kreet van *Leve de Keizer!* weergalmde alom met eene onbeschrijfelijke geestdrift op den weg van den nieuwen bevrijder des lands."

— Bij een besluit van den President is het landbouw-instituut van Versailles opgeheven, omdat het met te groote kosten gepaard ging.

— De President heeft heden ochtend ten 11 uur Valence verlaten en zich op de Rhône ingescheept, om zich naar Avignon te begeven, alwaar hij des namiddags is aangekomen. Hij zoude van daar naar Nîmes en Montpellier vertrekken.

Wat de ontvangst des Presidents te Valence betreft, deze is eveneens geweest als te Grenoble, te Lyon, te St. Etienne en eveneens als zij te Avignon, te Marseille, te Toulon en te Bordeaux zal zijn. „Alom holt men naar het Keizerrijk," zegt een berigtgever.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 September.

Eergisteren hebben de Koning en de prinsen zich naar het museum begeven, om de zitting van het gezondheids congres bij te wonen.

— De prins *Hendrik* der Nederlanden wordt heden te Antwerpen verwacht.

— Men leest in den Belgischen *Moniteur*: „Bij een decreet van den Prins President der Fransche republiek worden de regten op de steenkolen enz., die over Belgisch grondgebied in Frankrijk komen, verhoogd.

„Bij de onderteekening van het traktaat van den 22sten Augustus l.l., verwachtte het Belgische gouvernement geenszins, dat een maatregel van dezen aard zoo van nabij eene schikking zou volgen die de instandhouding der goede betrekkingen tusschen de beide landen bestaande, moest verzekeren en bevestigen.

„De Belgische Wetgevende Kamers zullen binnen weinige dagen bijeenkomen. Het gouvernement zal, haar verslag gevende van alle gevoerde onderhandelingen, haar tevens de gedragslijn doen kennen die het gevolgd heeft tegenover de laatstelijk gedane eischen."

Een Vlaamsch dagblad laat zich over deze zaak onder anderen aldus uitlaat: „Ziedaar het begin van den tarievenoorlog waarmede de heer *de Cassagnac* ons bedreigde, welken de heer *Lodewijk Napoleon* logenstrafte, — gelijk zijne gewoonte is, want hij logenstraft altoos, wat hij voornemens is des anderen daags te doen, — en waarmede hij nu ten slotte ons ministerie straft, omdat het nog niet genoeg voor hem kruipt, omdat het maar alleen den heer *Frère* verwijdert, terwijl de heer *Bonaparte* mogelijk ook nog verwijdering van de heeren *Tesch* en *Rogier* geëischt had."

Een ministeriëel orgaan laat zich zeer fel uit over de Fransche bewindslieden, en gewaagt van de staatkunde der Kozakken, welke thans op België wordt toegepast door eene Regering die binnenslands voor geene schennis der vrijheid terugdeinst. De schrijvers van dat orgaan sporen de Belgische bewindslieden aan om den onverantwoordelijken, door Frankrijk genomen maatregel te beantwoorden door daden, die uit den aard der zaak de Fransche belangen moeten benadeelen.

De klerikale dagbladen laten niet na, de tegenwoordige liberale bewindslieden van onbedrevenheid te beschuldigen. Volgens het klerikale hoofdorgaan, had de Regering de Kamers in Augustus behooren bijeen te roepen, waardoor de waardigheid van het gezag gered, en hetgeen thans geschiedt, vermeden zou zijn.

— Het huwelijk van den heer *van Duerne* met mevrouw *de Bocarmé* is eene maand uitgesteld, wegens eenige nog te vervullen formaliteiten. Men zegt, dat de familie van de gravin met genoegen deze verbindtenis ziet, welke aan den moeijelijken toestand eene einde zal maken.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 24 September.

Z. M. heeft bepaald: 1) met den laatsten Dec. e.k. den werkkring van den hoogen raad van adel te beperken tot het geven van advies over aangelegenheden, den adelstand betreffende, in de gevallen waaromtrent door den minister van binnenl. zaken aan Z. M. zal moeten worden gerapporteerd, en de overige werkzaamheden van den raad op te dragen aan het dep. van binnenl. zaken; — 2) aan den secretaris van den hoogen raad van adel, jhr. mr. baron *van Hoëvell Nijenhuis*, is eervol ontslag verleend, alsmede aan de verdere beambten bij dien raad; — 3) mr. *W. J.* baron *d'Ablaing van Giessenburg*, thans lid van den hoogen raad van adel, is mede eervol ontslagen en benoemd tot referendaris bij het dep. van binnenl. zaken, tevens belast met de functiën van secretaris van den hoogen raad van adel.

Met ingang van den eersten Januarij 1853, zijn benoemd jhr. mr. *R. A.* baron *van Hoëvell Nijenhuis* en jhr. mr. *L. N.* baron *van der Goes van Dirksland* tot leden van den hoogen raad van adel, blijvende het voorzitterschap van den raad opgedragen aan jhr. mr. *L. de Witte van Citters*; onder bepaling, dat de hoofdambtenaar het departement van binnenlandsche zaken, die met de werkzaamheden van den raad, welke volgens art. 1 aan dat departement overgaan, onder den minister zal zijn belast, steeds het secretariaat bij dien raad zal bekleeden.

— Z. M. de Koning heeft den heer mr. *W. H. Dullert*, de eerste op de lijst geplaatste kandidaat, tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal gedurende de tegenwoordige zitting benoemd.

— De Koning zal zich aanstaanden Zondag naar het Loo begeven, en zal er, naar men verzekert, omstreeks acht dagen verblijven.

— Z. K. H. Prins *Hendrik* vertrok gisteren uit de residentie naar Soestdijk, van waar Hoogstdezelve zich Zaturdag naar Luxemburg zal begeven.

— Men verneemt, dat de heer *van Sonsbeeck* thans den Koning zijn ontslag heeft gevraagd als minister van binnenlandsche zaken en voor de zaken der R. Kath. eeredienst.

— Gisteren zijn voor den Hoogen Raad de pleidooijen beëindigd in de zaken van *C. J. Enthoven*, tegen de Erven van Z. M. Koning *Willem II*, en van deze Erven tegen *L. J. Enthoven*, tot vrijwaring. De heer mr. *Faber van Riemsdijk* heeft in eerstgemelde zaak voor de Koninklijke Erven den termijn van dupliek, en in laatstgemelde zaak den termijn van repliek bepleit. Volgens art. 325 Wetb. van Burg. Regtsvord. heeft de Hooge Raad ambtshalve de mededeeling der stukken aan het Openb. Min. bevolen. De proc-generaal zal den 8sten Oct. in deze procedures concluderen.

Van den 26sten. Gisteren namiddag heeft eene commissie van leden der Eerste Kamer van de Staten Generaal aan den Koning aangeboden het, door die kamer, vastgestelde antwoord op de Troonrede bij de opening der tegenwoordige zitting.

Door Z. M. is op dat adres het volgende geantwoord.

„Mijne Heeren! Ik verzoek u aan de Eerste Kamer mijnen dank over te brengen voor dit adres. Het geeft mij grond om bij voortduring te vertrouwen, dat ik de Kamer bereid zal vinden, om mede te werken tot bevestiging en bevordering van al wat zich in den toestand des vaderlands gunstigs voordoet, of daaraan verbetering zou kunnen toebrengen. Ik stel op die medewerking grooten prijs."

— De heer *C. C. Boonzajer*, notaris te Gorinchem, bezit een dubbel van de onderscheidene aardlagen, voorgekomen uit de putboring te Gorinchem, tot eene diepte van 182,5 el. De stalen zijn vervat in glazen fleschjes, voorzien van stoppen en opschriften en besloten in een houten kastje. Deze verzameling is door den heer *Boonzajer* den Koning aangeboden, en namens Z. M. door den minister van binnenl. zaken ter beschikking gesteld van de hoofdcommissie voor de geologische kaart en beschrijving van Nederland. Daar het bezit van dergelijke verzamelingen voor het geologisch onderzoek van groote waarde is, mag de hoop worden gekoesterd, dat de belanglooze en doeltreffende ijver van den heer *Boonzajer* anderen moge aansporen evenzoo te handelen. (*Staats-Courant.*)

— In een dagblad van Paramaribo wordt gesproken van het vinden van goud in de rivieren daar te lande; op last van den gouverneur dier kolonie zouden alle wateren onderzocht en omtrent de uitkomst verslag gedaan worden, ten einde tot eene zekerheid te geraken aangaande de vermoedelijke hoeveelheid, welke aldaar zoude kunnen worden gevonden.

AMSTERDAM, 25 September.

Op den 15den September heeft te Amsterdam eene buitengewone vergadering plaats gehad van aandeelhouders in de Duinwater-maatschappij, onder het voorzitterschap van den heer mr. *J. van Lennep*. Tot commissaris is gekozen, in plaats van den heer *J. Proctor Browne Westhead*, die zijn ontslag heeft verzocht, de heer *Ch. Sedgfield Crowley*.

Uit het door den ingenieur *Bl. W. Crokers* uitgebragte verslag blijkt, onder anderen, dat het reservoir binnen Mariënduin, genaamd *het Oranje-Water*, is voltooid en afgesloten. Men zal alsnu overgaan tot het graven van het kanaal, 't welk dat reservoir moet verbinden met de beek op de hofstede *Leiduin*. — Het kanaal door de duinen, 't welk in het Oranje-Water uitloopt, heeft reeds eene lengte bereikt van 15,000 ellen. — De fonderingen van het stoomgebouw moeten op den 24sten October gereed zijn, waarna men zal overgaan tot het plaatsen der stoomketels.

Eerlang zal een begin worden gemaakt met den aanleg van filtreerbedden tot zuivering van het water, ter plaatse waar het uit de beek in het stoomwerktuig loopt. — De buizen zijn reeds voor de grootste helft ingelegd. Het leggen der groote verbindingsbuis door het Spaarne is op den 17den Junij met gunstigen uitslag geschied. Weldra zullen dergelijke buizen worden gelegd door de Leijdsche-vaart en over de Lede. — Dagelijks arbeiden 400 personen aan de verschillende werken en over 't algemeen is men zeer tevreden over de wijze, waarop de aannemers zich van hunne taak kwijten.

— In de heden alhier gehouden eerste vergadering van de *Koninklijke Akademie van Wetenschappen*, heeft deze instelling zich geconstitueerd, en gekozen tot haren voorzitter den heer prof. *J. van Geuns*, en tot haren secretaris den heer prof *W. Vrolik*, welke beide keuzen aan de bekrachtiging van Z. M. den Koning zullen worden onderworpen.

— Uit den daarvan opgemaakten en aan de verschillende scherp- en handboogschutterijen toegezonden staat is gebleken, dat niet minder dan 19 scherpschutterijen en 132 handboogschutterijen gedongen hebben naar de zilveren onderscheidingsteekens, door Z. M. den Koning, als opperbeschermheer, geschonken, terwijl 9 scherpschutterijen en 26 handboogschutterijen zich te laat hadden aangegeven, en aan ééne vergund is, om later den wedstrijd te houden.

Van de scherpschutters heeft de meeste punten in 15 schoten geschoten, schutter *A. G.* baron *Taets van Amerongen*, van St. Hubert, „het midden is ons doel," te Utrecht, namelijk 186; van de handboogschutters werd het grootste aantal punten, in de 32 schoten, geschoten door den schutter *Adriaan van den Eynden*, van St. Sebastiaan te Beek, bij Breda; en door den schutter *W. J. Cools*, van „Honos alit Arcum," te Tilburg, 11 maal den vogel afgeschoten. Op dezen staat komen voor 104 handboogschutterijen in Noord-Brabant, 11 in Zuid-Holland, 10 in Gelderland, 8 in Zeeland, 8 in Noord-Holland, 7 in Limburg, 6 in Utrecht, 3 in Overijssel, 1 in Groningen en 1 in Friesland; scherpschutterijen: 11 in Noord-Brabant, 6 in Gelderland, 4 in Noord-Holland, 3 in Zuid-Holland, 3 in Overijssel en 1 in Utrecht.

's HERTOGENBOSCH, 22 September.

Met genoegen kunnen wij vermelden, dat Z. Exc. de minister van justitie in zoo verre hersteld is, dat hij de bezoeken zijner talrijke vrienden kan afwachten.

ARNHEM, 24 September.

Het geregtshof in Gelderland heeft den 21sten dezer uitspraak gedaan in de zaak van *Theodorus Cremer*, beschuldigd van moord met voorbedachten rade en geleider lage, en hem te dier zake veroordeeld tot de straffe des doods, uit te voeren te Arnhem. — De door den veroordeelde vermoorde persoon was zijn zwager, wien hij een' onverzettelijken haat toedroeg, omdat dezelve hem verweet, dat hij met zijne vrouw (de eigene zuster des veroordeelden) in bloedschande leefde. Kort na den moord heeft die vrouw zich zelve om 't leven gebragt. *Cremer*, welke na het plegen der misdaad, omstreeks 4 jaren geleden, gevlugt was, is eerst voor eenige maanden in handen der justitie gekomen. Hij heeft zijne gruweldaad bekend, maar tot dusver geen berouw betoond; ook de treffende toespraak des voorzitters, na zijne veroordeeling, scheen geen indruk op hem te maken. De verdenking van nog meer gruwelen rust op hem.

ALMELO, 25 September.

In de gecombineerde vergadering der leden van de afdeelingen Almelo en Delden, der Overijsselsche maatschappij ter bevordering van landbouw, tuinbouw en veeteelt, gehouden op Carelshaven den 15den Augustus j.l., deden zich luide stemmen uit Twenthe hooren, klagende over de ondoelmatige inrigting en werking der provinciale maatschappij voor Twenthe, gedeeltelijk voortvloeijende uit de ligging en gesteldheid van Twenthe zelve in betrekking tot Deventer en Zwolle. Vele grieven werden opgesomd, en voorstellen gedaan ter verbetering. Na vele beraadslagingen, woorden- en gedachtenwisselingen werd men het hoofdzakelijk hieromtrent eens: dat eene uitsluitend Twenthsche maatschappij ter bevordering van landbouw, tuinbouw en veeteelt zal worden opgerigt; dat de contributie niet hooger zal worden gesteld dan ƒ1,80; dat er een bestuur zal gekozen worden, bestaande uit drie leden benevens een secretaris, enz., en werden tot bestuursleden verkozen de heeren mr. *B. W. Blijdenstein*, van Enschede; *G. Salomonson*, van Almelo, en *J. H. Stork* van Weerselo, en tot secretaris de heer mr. *J. G. L. Nilant* van Rijssen.

LEEUWARDEN, 23 September.

Naar aanleiding van het gewijzigd reglement tot voorkoming der verspreiding van de besmettelijke longziekte onder het rundvee in deze provincie, is weder last gegeven tot het dooden van 30 runderen, welke door die ziekte waren aangetast, makende sedert de inwerkingtreding van de betrekkelijke reglementaire verordeningen (17*den December* 1849) een totaal van 5422 runderen.

— Nadat reeds in eene vorige vergadering van den gemeenteraad alhier besloten was tot afschaffing van de stedelijke belasting op het schapen-, varkens- en speenvarkens vleesch en de daaruit vervaardigde worst, met den 1sten Nov. e. k., is in de zitting van heden met 15 tegen 2 stemmen almede besloten tot de geheele afschaffing van den stedelijken accijns op de rogge, ten gevolge waarvan tevens vervalt de accijns op het van elders ingevoerde meel en gebak, afkomstig van rogge, welke laatste bepaling met algemeene stemmen werd gemaakt. Het voorstel tot afschaffing der belasting, bekend onder den naam van opkomsten der groenten- en appelmarkt (waarvan de kosten van invordering pl. m. 40 pCt. der opbrengst verslinden), werd daarentegen met 11 tegen 5 stemmen verworpen, doch tevens besloten tot benoeming eener commissie, ter herziening der bepalingen voor de heffing van deze en de overige alhier bestaande marktgelden. Vervolgens werd met eenparige stemmen besloten tot de heffing van 15 opcenten op de hoofdsom der rijksbelasting van de gebouwde en 10 opcenten op die van de ongebouwde eigendommen, en met 14 tegen 3 stemmen, tot verhooging der opcenten op de rijksbelasting bedoeld bij art. 242 der gemeentewet, tot 25 en dus tot het daarbij gestelde maximum.

ASSEN, 23 September.

Terwijl in de omstreken dezer stad de aardappelziekte algemeen in ergen graad heerscht en de aardappelen ook klein van stuk zijn, zijn ons heden twee monsters aardappelen vertoond, geteeld op een stuk grond van jhr. mr. *H. J. L. van der Wijck* alhier, waaraan hoegenaamd geene ziekte is te bespeuren en die bijzonder groot en gaaf van stuk zijn. De eene soort is de bekende *roode Venlosche*; de andere de zoogenoemde *Amerikaansche*. Deze laatsten zijn bijzonder groot. De veertien aardappelen, waaruit dit monster bestaat, wegen te zamen ruim 2 pond, 5 ons, Ned. gewigt; een der grootste alleen 2 ons, 4 lood en heeft 8 à 9 Ned. duimen in middellijn.

Naar de heer *v. d. Wijck* ons mededeelt, moet deze gunstige uitkomst gezocht worden in het praktisch door z.ed. sedert jaren gedane onderzoek naar de middelen, die ku[...] worden aangewend om het nadeelig effect der ziekte op [...] knol te *voorkomen*, en is door z.ed. daarbij in het bij[...] der gelet:

1) op den aard van den teelgrond;
2) op de behandeling en bewerking van den grond;
3) op de vermenging met andere gronden;
4) op de hoedanigheid van den mest, die gebezigd wor[...]
5) op de soort van pootaardappelen; en
6) op de wijze en het tijdstip van poting.

Ook voor eenige jaren, toen de ziekte op het ergst woedde [...] zijn, bij gelijke behandeling, de aardappel-akkers van d[...] heer *van der Wijck* daarvan bevrijd gebleven en waren [...] aardappelen zeer menigvuldig en groot van stuk. (*N. Dr. Ct.*)

MEPPEL, 24 September.

Heden is alhier de algemeene vergadering der aandeelho[...] ders van de Drentsche Kanaal-Maatschappij gehouden. [...] oplezing der presentielijst met opgave der stemmen, is [...] verslag over het afgeloopen boekjaar, nadat niemand der le[...] deswege inlichtingen verlangd had, aangenomen voor in[...] matie. — Vervolgens is door den president eene commi[...] benoemd, bestaande uit de heeren *Sluis*, *Witsenborg* en *Seml*[...] om de rekening en de balans over dat boekjaar na te zi[...] waarna de vergadering tot half een is geschorst. — Te d[...] uur de vergadering weder geopend zijnde, brengt de co[...] missie, bij monde van den heer *Sluis*, een uitgebreid vers[...] uit, waarvan de conclusie is niet-aanneming van de bala[...] deze conclusie daarna in omvraag gebragt zijnde, wordt [...] zelve verworpen en de balans met 108 tegen 41 stemmen a[...] genomen. — Er is besloten dat over het afgeloopen jaar g[...] dividend zal uitbetaald worden. — De aftredende commi[...] rissen mr. *J. A. G.* baron *de Vos van Steenwijk* en *J. Tonck*[...] zijn met algemeene stemmen herbenoemd. Voor den heer [...] *Wilde* is de heer *H. A. Bake* gekozen. — De reis- en v[...] blijfkosten van commissarissen en het salaris van den direct[...] zijn bepaald als ten vorigen jare. — De belooning van [...] thesaurier is op ƒ 500 jaarlijks bepaald voor drie jaren.

Onder het afzenden van dit berigt, 's avonds zeven u[...] werden er drukke discussiën gevoerd over het voorstel no. [...] om met de Hooge Regering eene overeenkomst aan te gaan [...] verandering der concessie en om ƒ 300,000 te negotiëren [...] voortzetting der werken.

— Op de beide marktdagen van gisteren en heden is [...] de aanzienlijke hoeveelheid boter verkocht van 1160½ vie[...] vaten, à 40 Ned. ponden, tegen den gemiddelden prijs v[...] ƒ 29 het vierde vat, bedragende alzoo de som van ƒ 33,654[...]

GRONINGEN; 27 September.

Bij besluit van den 22sten dezer heeft Zijne Majesteit go[...] gevonden eervol ontslag te verleenen aan dr. R. J. Tellegen, [...] officier van gezondheid der 2de klasse, bij de dienstdoende sch[...] terij te Groningen; — en te benoemen in diens plaats L. Wichers, med. et art. obst doctor aldaar.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 16den de[...] zijn benoemd tot plaatsvervanger van den kantonreg[...] te Zuidbroek, mr. E. H. Stheeman, advokaat aldaar, — [...] tot raadsheer in het provinciaal geregtshof in Groningen, [...] G. W. H. baron van Imhoff, thans burgemeester der g[...] meente Groningen.

— Naar aanleiding van hetgeen niet zelden geschied[...] dat, ter uitvoering van wetten of van algemeene maatreg[...] len van inwendig bestuur, de raad besluiten neemt, t[...] wijl burgemeester en wethouders, volgens art. 126 tot h[...] delen geroepen waren, omdat de wetten of maatregelen ge[...] bepaalde medewerking van den raad vorderen, en om ee[...] herhaling van dergelijke, met de wet strijdige handelinge[...] zoo veel mogelijk, te verhoeden, hebben Gedep. Staten, [...] besluit d.d. 23sten September 1852, no. 11, de aand[...] der gemeentebesturen gevestigd op het bepaalde bij art. [...] der gemeentewet. (*Prov. Bl. no.* 137).

— Naar men verneemt, hebben de physische instrumente[...] door onzen bekwamen stadgenoot Deutgen naar de tento[...] stelling te Arnhem gezonden, aldaar de aandacht van desku[...] digen in hooge mate tot zich getrokken en zijn dan ook [...] werktuigen (één barometer en twee thermometers), wa[...] van de prijzen waren opgegeven door de commissie voor de v[...] loting aangekocht.

— Sedert onze laatste opgave is alhier binnengeko[...] de nieuwgebouwde schooner-galjoot *Tjaakina Wigerdi*[...] pl. m. 70 lasten, kapt. J. W. Stuut, van Veendam, [...] bouwd bij W. Pattje, te Foxhol.

— Laatstleden Vrijdag is bij den scheepsbouwmeester [...] K. de Vries, van de Zuiderwerf, met het beste gevolg [...] water gelaten het nieuwgebouwde tjalkschip *Maria*, gr[...] 44 roggelasten, kapt. M. Groenewold, van Groningen.

— Omtrent het tjalkschip *de twee Gebroeders*, ka[...] de Groot, vermeld in ons vorig nommer, kunnen wij n[...] berigten dat het met groote moeite Zaturdag namidd[...] een weinig is verlegd, waardoor de passage alstoen we[...] geopend; aanzienlijk was het aantal schepen, dat hierop re[...] halzend wachtte. — Zondag morgen is het gelukt de v[...] ongelukte *Twee Gebroeders* naar de scheepswerf van va[...] der Werff, buiten het Kleine Poortje, over te brenge[...] alwaar het schip zal worden gerepareerd. De schade daar[...] toegebragt is vrij aanzienlijk.

— Door de politie hier ter stede werd Vrijdag laa[...] leden wederom een onderzoek in het werk gesteld n[...] het gewigt van de ter markt gebragte stukken bo[...] Het verheugt ons te kunnen berigten, dat er on[...] de groote menigte verkoopers slechts één werd aangetroffe[...] wiens boter te ligt werd bevonden. Tegen den bekeurde[...] procesverbaal opgemaakt.

— Als eene bijzonderheid kan worden vermeld, dat [...] H. Lier, van beroep scheepsbouwersgezel, wonende [...] de Zuiderkuipen, zich een *eend* bevindt, welke sedert den 5[...] Februarij het bijna ongehoorde getal van 188 eijeren ge[...] gelegd.

— In den vroegen morgen van den 23sten dezer is de h[...] H. Klinkhamer, secretaris en ontvanger van de geme[...] Loppersum, in de kerkgracht te Loppersum verdronken. [...] overledene was een braaf burger in de maatschappij. Re[...] omstreeks dertig jaren bekleedde hij bij het burgerlijk best[...] van Loppersum onderscheidene betrekkingen; de overlede[...] was een braaf echtgenoot en vader. Door den heer burg[...] meester en wethouders zijn dadelijk na ontvangen berigt v[...] dat treurig sterfgeval, de boeken van ontvangst en uitga[...] gesloten en de kas door hen in bewaring genomen: alles w[...] in de volmaaktste orde. De zaken tot het secretariaat beh[...] rende, waren naauwkeurig aangewerkt.

— Heden morgen, omstreeks zes uur, is te *Foxhol* [...] venloos opgehaald het lijk van zekeren ter Borg, ar[...] der aldaar; men vermoedt dat hij in den laten avond v[...] gisteren in het water is geloopen, althans genoemde perso[...] is dien avond tusschen negen en tien uur door onderscheiden menschen nog gezien.

— In den nacht van den 23sten op den 24sten dezer is er [...] stoute diefstal gepleegd ten huize van den verlaatsmeester Buning, aan het *Stads-Mussel-Kanaal*. De dieven hebben eene ruit uit het venster gebroken, de blinden opengedaan en zijn zoodoende in de voorkamer gekomen, alwaar zij, [...] alle kisten en kasten te hebben geopend, al de mans- en vrouwenkleeren, één zilveren zakhorlogie, en één ouderwetsch mesje met zilveren hecht hebben ontvreemd. 's Morgens is de verlaatsmeester door anderen, die een vrouwenjak, dig[...] bij zijn huis hebben gevonden, gewekt, en daardoor eerst gewaar geworden, dat hij bestolen was. Men is de daders nog niet op 't spoor. (*Old. Ct.*)

— Men schrijft ons uit *Wehe*, den 26sten September: „Heden avond hadden de leden van de Pandora, ten huize den kastelein Noordhoek, het van genoegen te kunnen zien en bewonderen vier *meloen kalebassen* (Cucurbita Melo-pepo), onderscheiden van kleur, door den weleerwaarden heer T. F. Uilkens dezen zomer gekweekt; wegende de zwaarste 92 halve N. ℔, de tweede 83 halve N. ℔, de derde 80 halve N. ℔ en de vierde 65 halve N. ℔.

„Zijn weleerwaarde wil de goedheid hebben, deze wonder-gewassen eenige dagen daar te laten blijven, ten einde het publiek in de gelegenheid te stellen, deze zeldzame voorwerpen gratis te kunnen beschouwen."

— Den 23sten September l.l. had te *Veendam*, ten huize van den logementhouder W. J. Bakker, ter aanmoediging en verbetering van het paardenras, eene vrije vereering plaats van een net bewerkt chaisgereide, hoofdstel en lijn, aan een der schoonste paarden uit deze omstreken, welke voor een rijtuig ingespannen de baan moesten passeren. Ofschoon de opgekomene menigte toeschouwers niet zoo talrijk was, als ter gewone jaarlijksche harddraverij aldaar, waren er echter een voldoend aantal paarden aanwezig, om naar den

te kunnen dingen, welke, door de beslissing van eene ...oe bestemde commissie, ten deel viel aan het fraaije ...rte ruinpaard toebehoorende aan den heer H. J. BAK..., aldaar. Na den afloop hiervan verzamelde zich het ...wezige publiek ten huize van den logementhouder BAK..., alwaar de avond onder muzijk in gulle vrolijkheid ...d doorgebragt.

— De gewone harddraverij had te *Zuidhorn*, onder be...stiging van schoon weder, plaats op Zaturdag den 25sten ...ptember l.l. Elf paarden werden aangegeven naar het ...gen van den prijs en de premie, welke bestonden: de ...s in eene smaakvolle suikervaas met 12 zilveren lepels, en ...premie in een zilveren tafelkomfoor. De eerste werd toe...end aan den heer EDSKES, wonende te Kollum, als eige...r van het snelstdravend paard, bereden door den pikeur ...LUURTS; de laatste aan den heer VAN LOON, wonende ...Harlingen, als eigenaar van het daarna snelstdravend ...rd, en hetwelk bereden werd door den pikeur REITSEMA.

— L.l. Donderdag had te *Augustinusga* de aangekondigde ...ddraverij plaats. Van de 10 paarden, die om den prijs ...met lof dongen, is de overwinning behaald door de ...ine bles van den heer H. DOUWEMA, van Opeinde (Smal...erland.) Hoewel het aantal toeschouwers niet buitenge...groot was, was toch dat der echte liefhebbers een aan...kelijk aantal, en is het geheele volksfeest tot bijzonder ...oegen der ingezetenen afgeloopen.

— Men berigt ons uit *Franeker*, den 24sten Sept.: ...aar men verneemt, heeft onze algemeen geachte burge...ster zijn ontslag aangevraagd, omdat dit ambt volgens ...gemeentewet niet vereenigbaar is met de betrekking ...geneesheer. De ingezetenen, z. e. achtb. evenzeer ...s burgemeester en als doctor wenschende te behouden, ...n Z. M. een rekest, voorzien van 255 onderteekenin..., aangeboden, om dispensatie te verleenen, dat z. e. a. ...betrekkingen te zamen moge waarnemen.

— Heden werd ons een valsch vijfentwintig cents stukje aan...den. Ware de blaauwe kleur niet in het oogloopend ge..., wij zouden het voor echt aangenomen hebben, want ...had met de echte de sprekendste overeenkomst. Zoo ...zegt moeten er meer in omloop zijn, allen van het ...1849."

— ...berigt ons uit *Kollum*, van den 24sten September: ...wel edele zeer geleerde heer HIJLLE SWART, oudste ge...er dezer provincie, werd heden avond, in den ouder...van 76 jaren, uit het midden van de zijnen weggenomen. ...Meer dan eene halve eeuw was hij, begaafd met een ...oordeel en echt wetenschappelijk ontwikkeld, op de ...tsuchtigste wijze der lijdende menschheid tot hulp, zoo... zijn aandenken op het dankbaarst zal vereerd blijven."

— Men schrijft uit *Oostrum*, d.d. 23sten Sept., dat de ...t *Venus* thans door hare westelijke afwijking zoo zeer ...licht is toegenomen, dat men dezelve bij daglicht met ...bloote oog kan onderscheiden. Den 22sten was zij al...althans zeer duidelijk bij zonlicht en met ongewapen...oogen waargenomen. (*Prov. Fr. Ct.*)

(*Ingezonden.*)

...et bevreemding lazen wij in de Groninger Courant van den ...n dezer in het artikel, gedateerd: „*Zwolle*, 20 *September*," waar...wordt vermeld, dat in 1853 de jaarlijksche algemeene vergadering ...het Nederl. onderwijzersgenootschap aldáár zal worden gehou..., ...ook de woorden: „Deze stad is daartoe gekozen, nadat Gro...gen met eene kleine minderheid was *verworpen*."

...ens de punten van beschrijving moest de algemeene vergade...des genootschaps van den 31sten Aug. j.l. tot het houden dier ...ring van het volgende jaar eene keuze doen uit de daartoe ...eerde steden *Middelburg*, *Tiel* en *Zwolle*; doch een der ...digden gaf te kennen, zeer te wenschen, dat in 1853 de ...ring te *Groningen* mogte gehouden worden, *indien* alsdan ...dig de inwijding zoude kunnen plaats hebben van het daar ...len monument voor den onsterfelijken mr. TH. VAN SWIN.... Deze wensch zoude, gelijk bleek, grooten bijval hebben ..., hadde een der heeren leden van de hoofdvereeniging niet ... midden gebragt, dat hij het strijdig achtte met art. 19 der ...van het genootschap, thans te handelen over het bestemmen ... bedoelde einde van eene plaats, die daartoe niet op de pun...was voorgedragen. In dit gevoelen werd, na ontwikkeling van ...ve, door de meerderheid gedeeld, en alzoo de *wensch* „ver...pen" *om van de voordragt op de punten af te wijken*, maar ...ins, zoo als het bedoelde artikel zegt, *Groningen*.

...een, zóó ondankbaar kon ten opzigte van Groningen niet wor...gehandeld door een genootschap, welks algemeene vergadering ...vier achtereenvolgende jaren op de *beleefdste* en *uitmuntendste* ...ontvangen werd; ja, waar voorzeker de meerderheid *steeds* ...wenschen te vergaderen, ware de stad meer in het midden ...rijks gelegen. Zóó ondankbaar kon niet worden gehandeld door ...vergadering, die ook nu zoo *anoniem* toonde, welken *hoogen* ...het genootschap stelt op het behouden van de tegenwoordige ...hoofdvereeniging, die haren zetel te *Groningen* heeft, en daar zoo ...ijvermoeid en gelukkig ter uitbreiding en versterking van het steeds ...bloeijende onderwijzersgenootschap werkzaam is. S.

Weinig kostbaar, nuttig en dus zeer aan te raden middel.

...om door het bruikbaar maken der aanwezige wandelingen, in het gebrek hier ter stede te voorzien.

Indien de stads regering aanvraag doet bij het ministerie ...an oorlog, beweert men dat zal worden toegestaan om de ...paden op de wallen op eene behoorlijke breedte te mogen brengen, ...m de zijden van de hoogten of ruggen te ontdoen en gevor...d glooijend ter afwatering te maken, even als behoorlijke ...gangen, in plaats van de nu halsbrekende daar te stellen. Hierdoor zouden deze bestaande, mede om de gezigten we...lijk aangename wandelingen bruikbaar worden en den arbeids... bij den naderenden winter eenig zeer nuttig werk ver...t worden. De politie behoorde dan ook te waken tegen ...onzeinigheden, waardoor nu reeds de wallen, vooral ...de Kranen- tot bij Heere- poorten, soms zoo afzigtelijk ...den.

...n hoopt dat de raad dezer stad deze tot genoegen en ...der ingezetenen aanleiding gevende zaak in ernstige over...g moge nemen.

Correspondentie.

... berigten, waarop wij kunnen staat maken, is ons ...en, dat de ook in deze courant (van den 14den ...) voorkomende berigten ('t eerst medegedeeld door de ...ster *Ct.*) nopens de bevalling eener vrouw van 3 ...en, alsmede dat eene koe 4 kalveren had ter wereld ...gt, geheel bezijden de waarheid zijn. Zeker kan het ... verschooning vinden in de eerste inzenders dier be...en, dat ze zoo met opzet aan zulke grove leugens ...aanzijn geven, en daarbij zich niet ontzien personen bij ...te noemen. — Voor dagbladen is het uiterst moeije..., hoe voorzigtig ze in dat opzigt ook te werk gaan, in ...*altijd* het ware van het valsche te kunnen onderscheiden.

Kerknieuws.

OMMELANDERWIJK, 26 Sept. 1852. Heden namiddag hield onze ...en geachte en beminde leeraar ds. *G. Horreus de Haas* zijne ...afscheidsrede naar aanleiding van 1ste Thess. 4: 1. Talrijk was de ... die van hier en omliggende plaatsen te zamen was gevloeid ...die dan ook ons kerkgebouw op velen na niet kon bevatten. ...warmte en hartelijke taal sprak z.eerw. tot de gemeente, die ...voortaan niet meer de zijne zou mogen noemen, over het nut ...hij onder hoogeren zegen in haar had mogen stichten; terwijl ...haar met eene hartroerende taal, die hem zoo zeer eigen is, ...ermaande, om toch voortaan den Heere welbehagelijk te wandelen. ...warme belangstelling luisterde de talrijke schare, die als het ...aan zijne lippen hing; en toen hij met ontroerd gemoed het ...vaarwel aan allen toeriep en daarbij gewaagde van zijne onvergete...echtgenoote, die naast haren zuigeling in het stof hier rust, van welk ...overschot het hem zoo zwaar viel te scheiden, toen ge...veler tranen, dat ook zij, die dezelve niet konden bedwin..., deel namen in zijne smart; zoodat deze rede eenen diepen in...druk maakte op veler, zoo niet aller gemoed.

...moge de gemeente van Dwingelo datgene in haren nieuwen ...vinden, wat de onze in hem verliest: eenen ijverigen voor...stander van de leer van Christus, eenen waren ijveraar voor alle ...maatschappelijke welvaart, eenen getrouwen, gulhartigen, deelne...menden vriend, eenen onvergelijkelijken kindervriend, eenen zorg...dragenden en liefderijken herder zijner kudde!

...Ter vervulling der vacature alhier, ten gevolge van het vertrek ...van ds. *de Haas*, heeft Zijne Majesteit de volgende (alphabetische) ...nominatie gemaakt van de predikanten *Dinckgreve* te Denekamp; ...*Kamboo* te Peins en Zweins; *Hemmes* te Eext; *Speckman* te Ser...; *Taapkens* te Stitswerd, en de kandidaten *Bolt*, *Broese*, ...*Folmer*, *Gratama*, *Heckman* en *Stuivinga*.

...Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten uit...gebragt door de kerkeraden van de Nederd. Herv. gem. te Dordrecht, op *H. J. van Gruting*, pred. te Leerdam; van de Herv. gem. van Akkerwoude en Murmerwoude, op *C. Cammenga*, kand. bij het prov. kerkbest. van Groningen; van de Herv. gem. te Bergum, op den kand. *U. W. Thoden van Velzen*, hulppred. voor de dienst te Bergumerheide, en zulks ter vervulling van de nieuw ingestelde tweede predikantsplaats te Bergum, speciaal voor de dienst te Bergumerheide; van de Herv. gem. te Landsmeer, op *F. H. Hoola van Nooten*, pred. te Ter Aa; van de Herv. gemeente te Wemeldinge, op *A. Niermeijer*, pred. te 's Heer Arendskerke, c a.; van de Rem.-Geref. gem. te Delft, op den proponent *P. A. de Genestet*, en zulks ter vervulling der afzonderlijke predikantsplaats bij voormelde gem., vroeger gecombineerd geweest met de Rem.-Geref. gem. te 's Gravenhage.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 23 Sept., kapit. *de Haan* Aleida Aleida, van Londen; *Roozeboom* Onderneming, van Emden; den 24sten *Hazewinkel* Onderneming, van Amsterdam; den 25sten *Gnodde* Antilope, van Lissabon; *Boelens* Vriendschap, van Neufeld. — Te Texel den 22 Sept., *Nanninga* Vriendschap, van Sunderland; den 23sten *de Jonge* Annechiena en *de Groot* Twee Gezusters, beide van Londen; *Schippers* Harmina Annechina, van Archangel; *Topzand* Hopende Zeeman en den 24sten *Hazewinkel* Anna en Mientje, beide van Newcastle; *Wilkens* Harmonie, van Berdianski. — In het Vlie den 22 Sept., *Kraan* Vr. Helena, van Fredrikstad. — Te Helvoet den 23 Sept., *Borgman* Cornelius Dasse Viëtor, van Archangel. — Te Vlissingen den 21 Sept., *Scherpbier* Vijf Gebroeders, van Bordeaux; den 22sten *de Jonge* Jezelina, van Petersburg. — Te Suriname den 19 Aug., *Schenk* Aidina Anna Susanna en *de Boer* Henrica, beide van Amsterdam. — Te Marseille den 18 Sept., *Hazewinkel* Albertina, van Londen. — Te Brest den 13 Sept., *van der Wal* Jantina, van Rotterdam. — Te Honfleur den 16 Sept., *Weijland* Zwijger, van Dantzig. — Te Londen den 21 Sept., *Stenders* Vriendschap, *Kaspersma* Jonge Sippe en *Kaspersma* Eendragt, alle 3 van Workum. — Te Liverpool den 21 Sept., *Huisman* Onrust, van Granville. — Te Leith den 19 Sept., *Bekkering* Ulrika, van Amsterdam. — Te North Shields den 20 Sept., *Hazewinkel* Jantina, van Lynn; *Tuntelder* Christina Christina, van Londen; *Mester* Hensina en *Kolk* Jonge Bol, beide van Zwolle. — Te Harwich den 20 Sept., *Goosens* Cornelia, van Amsterdam naar Londen. — Te Yarmouth den 21 Sept., *de Jonge* Twee Gezusters, van het Nieuwediep. — Te Hamburg den 21 Sept., *Konterman* Vr. Renske, van Gend; *Bakker* Vr. Geertje, van Bordeaux; den 23sten *Schuring* Margaretha, van Rauterfehn. — Te Bremerhaven den 19 Sept., *Bolmeijer* Vriendschap, van Amsterdam; den 22sten *Hazewinkel* Vrede, van Bremen. — Te Frederikstad den 14 Sept., *de Jonge* Hendrika en *de Jonge* Goede Verwachting, beide van Zwolle; *de Boer* Zeelust, van Harlingen; *Ugen* Anna Siberdina, van Termunterzijl; *Gust* Goede Hoop en *Boswijk* Hendrika, beide van Delfzijl. — Te Odensee den 20 Sept., *de Jong* Catharina Cornelia, van Grangemouth. — Te Koppenhage den 20 Sept., *de Jonge* Hendrika, van Rouaan. — Te Travemunde den 21 Sept., *Jonker* Autina, *Scholtens* Maria en *Oostra* Annechiena, alle 3 van Hartlepool. — Te Wismar den 26 Sept., *Hangelbroek* Willem Hendrik, van Sleeswijk. — Te Warnemunde den 21 Sept., *Sprik* Alida, van Antwerpen. — Te Swinemunde den 22 Sept., *Hazewinkel* Arendina Harmina, van Sunderland. — Te Libau den 11 Sept., *Upmeijer* Alberdina, van Rotterdam. — Te Dantzig den 16 Sept., *Ellens* Lammechiena, van Amsterdam; den 17den *Lodewijks* Johanna, van Newcastle; *Joosten* Hendrika, van Hamburg; den 18den *de Boer* Vriendschap en *Bakker* Johanna, beide van Dantzig; den 19den *Schuring* Antje, van Londen. — Te Pillau den 19 Sept., *Berghuis* Elsina en den 21sten *Schoon* Johanna Geerdina, beide van Dordrecht; *Hoetjer* Geertruida Lammechiena, van Amsterdam. — Te Arendal den 14 Sept., *Zeven* Concordia, van Stettin. — Te Bolderaa den 16 Sept., *Klein* Tweelingen Daniel en Wilco, *Hendriks* Hillegonda Ida en *Wiersma* Herstelling, alle 3 van Amsterdam; *Meijer* Engelina, van Porto; den 17den *Potjer* Geertruida Jacoba, van Duinkerken; *Scholtens* Sjoumenta, van Newcastle; *Kwint* Hendrika Gesina, van Liverpool; *Legger Jr.* Marchina en *de Grooth* Johanna Maria, beide van Bergen. — Te Croonstad den 14 Sept., *Doewes* Harmonie, van Leith.

Binnengekomen in het Vlie den 23 Sept., kapit. *Kramer* Agatha Jacobina, van Brussel, als bijlegger, met schade; den 24sten *Rasker* Harmina Gesina, van Newcastle; *de Boer* Concordia, van Riga; *Onnes* Johanna Geertruida, van Memel; *Sprik* Twee Gebroeders, *Plukker* Hendrik, *Spithorst* Lubbegina en *Bart* Hendrika Jantina, alle 4 van Frederikstad. — Te Helvoet den 25 Sept., *Schabeling* Harmonie, van Archangel. — Te Gibraltar den 8 Sept., *Bakker* Zeevaart, van Rio de Janeiro. — Te Lissabon den 16 Sept., *Mulder* Jonge Hendrik, van Hamburg. — Te Porto den 8 Sept., *de Boer* Margrietha Jantina, van Amsterdam.

Vertrokken den 22 Sept., kapit. *Hilbrands* Wendelina en *Veling* Catharina, beide naar Londen; *Blauw* Gesina, naar Newcastle; *de Boer* Jantina, naar Petersburg; den 23sten *Wieringa* de Ommelanden, naar Triest. — Uit het Vlie den 21 Sept., *Nieboer* Hendrika, naar Tromsoe; *Zwaal* Gijsbert Jan, naar Drammen; *Wegener* Gebroeders, op avontuur; *Groenewold* Afina Jonker, naar Stettin. — Van Bordeaux den 21 Sept., *Mooi* Trouw, naar Hamburg. — Van Claij den 22 Sept., *Hangelbroek* Margaretha, naar Hartlepool. — Van Hamburg den 22 Sept., *van der Wouden* Gesina Gezina, naar Koningsbergen. — Van Bremerhaven den 23 Sept., *Zaegers* Catharina, naar Koningsbergen; *Drent* Tjapke Schuringa, naar Stockholm. — Van Swinemunde den 20 Sept., *Huisman* Anna Sietsia, naar Petersburg; den 21sten *Bakker* Margaretha Agnes, naar Nantes; *de Jonge* Catharina, naar Wesselburen. — Van Dantzig den 21 Sept., *Stuit* Eendragt, naar Antwerpen; *Pomper* Margaretha, naar Groningen. — Van Archangel den 2 Sept., *Spijkman* Maria Johanna, naar Amsterdam.

Vertrokken van Texel den 25 Sept., kapit. *Potjewijd* Afiena, naar Livorno; *Bakker* Agatha Wilhelmina, naar Antwerpen; *Hilbrands* Wendelina en *Gruppelaar* Nysina, beide naar Londen; *Meijer* Margaretha, naar Newcastle; *Drent* Anna Catharina, naar Stockton; *van der Veen* Johanna Gesina, naar Frederikstad. — Uit het Vlie den 24 Sept., *ter Poorten* Ida Maria en *Brouwer* Antina, beide naar Dantzig; *Donema* Renske Hooites, naar Stettin; *Wijkmeijer* Geessina, naar Koppenhage; *de Groot* Drie Gezusters, naar Christiansand; *de Groot* Concordia en *van Wijk* Catharina Elisabeth, beide op avontuur. — Van Helvoet den 25 Sept., *de Vries* Jantina, naar Genua; *Douwes* Geerdina, naar Rouaan; *Mooi* Renske, naar Libau; *de Groot* Lucas Wildervank, *Oldenburger* Alida, *Smith* Engelina en *Heeres* Susanna, alle 4 op avontuur. — Van Brielle den 25 Sept., *Stuurman* Rudolf, naar Bergen; *Stomp* Leentje, op avontuur. — Van Maassluis den 25 Sept., *Tuntelder* Geertruida, op avontuur. — Van St. Ubes den 16 Sept., *Mugge* Zwijger, naar Dordrecht. — Van Hartlepool den 23 Sept., *Carst* Elisabeth Lollina, naar Amsterdam; *Mulder* Vr. Jantina, naar Antwerpen.

HARLINGEN, 25 Sept. Binnengekomen den 21 Sept., kapit. *Waterborg* Henderika, van Amsterdam; *Munneke* Baudina, van St. Davids; den 23sten *Spithorst* Lubbegina, van Frederikstad; *de Boer* Concordia, van Memel; den 24sten *Bart* Hendrika Jantina en *Plukker* Hendrik, beide van Frederikstadt; *Onnes* Johanna Geertruida, van Memel.

Vertrokken den 20 Sept., kapit. *Cappen* Neptunus en den 21sten *van der Veer* Twee Gebroeders, beide naar Schotland; den 24sten *de Grooth* Drie Gezusters, *Kok* Noordstar en *Deen* Gesiena Elsiena, alle 3 naar Noorwegen; den 25sten *Duintjer* Friso, naar Schotland.

TERMUNTERZIJL, 25 Sept. Binnengekomen den 23 Sept., kapit. *Prins* de Weldaad, van Hamburg; den 24sten *Doojes* Dorothea, van Noorwegen; den 25sten *Klockgieter* Margaretha, van Norderney.

Vertrokken den 21 Sept., kapit. *Held* de Vr. Catharina, naar Norderney; den 22sten *Slik* de Jonge Willem, naar Halte; den 24sten *Bakker* de Hoop, naar Norden; den 25sten *Vos* Aaltina, naar Leer.

DELFZIJL, 26 Sept. Binnengekomen den 18 Sept., kapit. *Potjer* Ynske Wildervank en den 19den *Jager* Jeanne Agatha, als bijlegger, beide van Archangel; den 20sten *Douwes* Venus, van Oldenburg; den 23sten *Sterenberg* Vriendschap, van Frederikstad; *Heins* Georgina, van Carolinerzijl naar Amsterdam; *Koops* de Vr. Grietje, van Bremen naar Amsterdam; den 24sten *Koens* de Jonge Rudolf, van Grosszijl naar Amsterdam; *Schoon* Jakobus Cornelus, van Halte; *Forma* de Vr. Antje, van Leer; *Barghoorn* de Vr. Trientje, van Emden; den 25sten *Mulder* de Vr. Anna, van Norden; *Vreemann* Jantjetina, van Baltrum.

Vertrokken den 19 Sept., kapit. *Mandema* Geziena, naar Noorwegen; den 20sten *Veltkamp* Anna Margreta, naar Norden; den 21sten *Schepers* Maria, naar Carolinerzijl; *Kort* Petronella, naar Halte; *Visser* Henriette, van Amsterdam naar Bremen; *Meijer* de Vr. Alida, naar Leer; den 23sten *Panjer* de Vr. Wyka en den 23sten *de Jonge* Alida Geziena, beide daar Harburg; *Wever* Elisabeth Maria, naar Noorwegen.

ZOUTKAMP, 26 Sept. Vertrokken den 23 Sept., *Dahlman*, voor kapit. *Forma*, Frouke, naar Hamburg.

Zeilklaar den 26 Sept., kapit. *Panjer* Heillina en *Top* Onderneming, beide naar Londen.

OOSTMAHORN, 26 Sept. Ter reede gearriveerd den 24 Sept., kapit. *Visser* Hillegonda Maria, van Oudsoen naar Dokkum.

Vertrokken den 24 Sept., kapit. *Jh. Press* Albion, van Groningen naar Londen; den 25sten *Bekkering* Margaretha, van Groningen naar Poole (Engeland).

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

18 Sept. Mooi, Winschoterzijl, v. Rotterd. n. de Oostzee m. ballast.
Lenger, Argo, v. Newcastle n. Riga m. steenkolen.
Mulder, Wendelina, v. Brussel n. de Oostzee m. ballast.
Prak, Renziena, v. Newcastle n. Riga m. steenkolen.
Helmers, Stad en Lande, v. Harl. n. Memel m. dakpannen.
Eilts, Udonia, v. Kirkaldy n. Dantzig m. steenkolen.
19 —— Hazewinkel, Arendina Harmina, v. Sunderland n. Stettin m. steenkolen.
Sap, Emma Maria, v. Sunderland n. Stettin m. ijzer.
Klein, Concordia, v. Newcastle n. Stettin m. stukgoed.
20 —— Meijer, Piet Hein, v. Amsterd. n. Petersb. m. stukgoed.
v. Duyn, Amstel, v. Girgenti n. Dantzig m. zwavel.
Zaag, Alwina, v. Swinemunde n. Londen m. tarwe.
Post, Onderneming, v. Rotterdam n. Memel m. ballast.
Gialts, Helena, v. Newcastle n. Stettin m. steenkolen.
Schreuder, Jantina Roelina, v. Liverp. n. Petersb. m. stukg.
Vos, Cornelia, v. Dantzig n. Amsterdam m. tarwe.
Boiten, Fossiena Siers, v. Dantzig n. Bordeaux m. staven.
Bakker, Jonge Tammink, v. Londen n. Koningsb. m. staven.
Rubing, Elsina Catharina, v. Riga n. de Maas m. rogge.
Dood, Christina Jantina, v. Petersb. n. Amsterd. m. rogge.
Ebes, Gesina, v. Harlingen n. Memel m. dakpannen.
Rink, Jacobina Begemann, v. Londen n. Koningsb. m. cement.
Ebeling, Maria, v. Figueira n. Riga m. zout.
Bekkering, Christina, v. Amsterd. n. Pillau m. cement.
21 —— Dieters, Tecla Johanna, v. Leer n. de Oostzee m. ballast.
de Jonge, Hendrika, v. Rouen n. Koppenhage m. wijn.
Zwaal, Barend, v. Dantzig n. Amsterdam m. tarwe.
22 —— Stuit, Concordia, v. Riga n. Holland m. balken.
Lukens, Gesina Johanna, v. Riga n. Amsterd. m. lijnzaad.
Olthof, Jantina, v. Bergen n. Stettin m. harings.
Sprik, Grietina Hillechina, v. Amsterd. n. Pillau m. ijzer.

De Wind den 18den Sept. W N.W., W.; den 19den Z.Z.O., Z.W., N.W.; den 20sten N.W, Z.W.; den 21sten Z.Z.W., W.Z.W.; den 22sten N.N.W.

ELSENEUR, 22 September.

SCHEEPSVRACHTEN.

GRONINGEN, 24 Sept. Deze week zijn alhier bevrachtingen afgesloten als volgt: Voor zeeschepen naar Londen 12 sh. 6 d. met 10 pCt. en 13 sh. met 10 pCt. per last Haver van 10 quarters. Voor tjalk- of binnenschepen, naar Gend tot *f* 7 per last Gerst; naar Amsterdam of de Zaan tot *f* 4 per last Gerst; naar 's Hage tot *f* 4 per last Haver.

RIGA, 18 Sept.. Gepasseerde week zijn de vrachtprijzen geweest: Naar Noorwegen *f* 19 en 15 pCt. per last rogge, de Maas *f* 21 en *f* 1 kapl. per last gerst en *f* 1.80 met 10 c. per ton zaailijnzaad; Dordrecht *f* 22 en *f* 1 per last slaglijnzaad, Autwerpen 5½ stv. in vol per voet vuren balken; Toulon *f* 34 met 15 pCt. per last rondhouten.

PILLAU, 19 Sept. Van Koningsbergen naar Londen 3 sh. a 3/6 d. Liverpool 4 sh. 3 d. per last tarwe, Amsterdam *f* 19—21, de Maas *f* 22 per last rogge.

DANTZIG, 20 Sept. De bevrachtingen op Engeland zijn weder iets gedaald, die op Holland blijven staan als vroeger. Bedongen op Hull 3 sh., Londen a 3 sh. 3—6 d. per qr. tarwe, 18 sh. per lading balken, Amsterdam *f* 20 per last rogge, *f* 16½ per last hout.

STETTIN, 20 Sept. Gesloten naar Londen 2 sh. 3 á 5 d. per qr. tarwe, 11 sh. á 11 sh. 6 d. voor zink, Hull 12 sh. voor greenen en 13 sh. voor eikenhout, Rotterdam *f* 18 met 1 dukaat per 10 last douceur, per last meel, Antwerpen *f* 25 per last wijn.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 27 September 1852, GEENE VERANDERING.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 24 *September*.

TARWE.	Zw. Zand 66 ℔ *f* 5,75	Bl. Voer 38 » *f* 2,45
Oude 70 ℔ *f* 7,35	Veen 66 » » 5,60	» 40 » » 2,65
Jar. Oml. 68 » » 6,50	» 68 » » 5,90	Zw. Voer 38 » » 2,25
» 70 » » 7,00	N. GERST.	» 40 » » 2,40
» 72 » » 7,50	Winter 54 ℔ *f* 4,20	O. » 42 » » 2,70
» Old. 68 » » 6,30	» 56 » » 4,50	BOONEN.
» » 70 » » 6,80	» 58 » » 4,80	Paardeb. *f* 4½ *f* 5½.½
N. » 72 » » 7,00	» » »	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	» » »	Gr.Gortp.m. *f* 7,75 a *f* 8
O. Inl. 64 ℔ *f* 5,50	Knobbe 60 » » 4,50	Par. 100N. ℔ *f* 11, *f* 13
» » 66 » » 5,90	» 62 » » 4,80	Old. Kools. *f* 9,25.50.75
» » 68 » » 6,30	N. HAVER.	(90, *f* 10,10
N. » 68 » » 6,40	Dikke 38 ℔ *f* 2,30	Oml. dito *f* 9,25,50,75
» » » »	» 40 » » 2,45	(*f* 10,10,20
N. BOEKWEIT.	» 42 » » 2,60	Oostfr.d. *f* 9½ 90/10,10,15
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 5,65	» 44 » » 2,75	G.Mosterdz *f* 6 tot *f* 8,50
» » 66 » » 5,95	» 46 » » 2,90	Raapol. p. v. *f* 31
» » 68 » » 6,25	» 48 » » 3,05	Prijs der boter
	» 50 » » 3,20	1e soort ¼ ton *f* 28 a ½
	Bl. Voer 36 » » 2,20	2e » » *f* 26
		3e » » *f* 25

Tarwe als voren. — Rogge prijshoudend. — Boekweit weinig aan en ging 25 cents hooger wel van de hand. — Gerst met weinig aanvoer prijshoudend. — Haver goed prijshoudend. — Boonen in een doen. — Gort schaars en hooger gehouden. — Koolzaad met weinig handel in een doen. — Groene Erwten *f* 6,50 a *f* 7,50; Graauwe dito *f* 7 tot *f* 8,50.

AMSTERDAM, 24 *September*. Tarwe en Rogge bij vorige prijzen. Tarwe: 127 ℔ b. Pools. *f* 300; 130 ℔ r. dito *f* 315; 131 ℔ Odessa *f* 255; 126 ℔ Norder *f* 240; 134 ℔ Kubanka *f* 255; 135 ℔ o. Geld. *f* 292. — Rogge, in entr.: 118 ℔ n. Archangel *f* 173; 119 ℔ dito *f* 176 bij partij: 126 ℔ Rost. *f* 220; 115 ℔ o. gedr. *f* 176.

Koolzaad onveranderd; op 9 vat in Sept. en Oct. 54½ p. vl.; April 1853 58 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk iets hooger betaald, op levering niet williger; op 6/w. *f* 32.25; Vlieg. *f* 31,25; Oct. *f* 31 a *f* 30,75—30,75; Nov. *f* 31,50 a 75 a 50; Dec. *f* 32,25 a *f* 32; Mei en Sept. 1853 *f* 33,75. — Lijnolie op 6/w. *f* 32,50; Vlieg. *f* 31,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 39; Vlieg. *f* 38.

VEEMARKTEN.

ODOORN, 24 *September*. Onder begunstiging van schoon weder werd hier gisteren de tweede jaarmarkt gehouden. Het horenvee mogt wel is waar weinig grage koopers vinden, doch voor de beste koeijen werden desniettegenstaande aanzienlijke prijzen bedongen. De handel in varkens en schapen was bij uitstek levendig, zoodat er van deze waar bijna niets onverkocht bleef. Schapen inzonderheid waren in ruimte aangevoerd en werden duur verkocht. Eene menigte pleiziergasten uit naburige gemeenten en elders zetteden aan de markt luister bij.

LONDEN, 20 *Sept*. Van het continent zijn gedurende de afgeloopene week aangevoerd 2104 ossen, 356 koeijen, 872 kalveren, 1040 varkens en 12,886 schapen. De handel was voor alle soorten loom en lager prijzen werden aangenomen. Er waren alleen 5500 runderen aan de markt, zoodat tot 2 d. lager nog maar moeijelijk te verkoopen was; inferieure werden tot 2/8 verkocht. Van schapen waren 29,000 st. aan, die ook tot 2 d. lager aangeboden werden, maar de vraag bleef kalm. Kalveren, varkens en lammeren bleven op vorige prijzen.

LONDEN, 24 *Sept*. Tarwe was heden vast op de prijzen van l.l. Maandag. Garst souteneerde zich goed op de koersen van dien dag. Ook Haver bedong volkomen de vorige notering en Archangel-soorten waren zelfs iets hooger. Boonen en Erwten waren vast op de vorige prijzen.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 25 *Sept*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63⅞, 64, 64$\frac{1}{16}$; Dito Dito 3 pCt. 76⅝; Dito Dito 4 pCt. 96½, 96$\frac{9}{16}$, 96$\frac{9}{16}$; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 95¼; Handelmaatschappij 4½ pCt. 125¼. — BELGIE, *bij Rothschild* 2½ pCt. 52½, 52⅜, 52$\frac{7}{16}$. — FRANKRIJK, Obl. 3 pCt. 72¾. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. 23$\frac{9}{16}$, 23⅝, 23⅝; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 45$\frac{13}{16}$, 45⅞; Coup. Bewijzen 2$\frac{13}{16}$, 2⅞; Amort. Schuld 6⅞. — PORTUGAL, te Londen 4 pCt. 39, 39$\frac{1}{16}$. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108; Certific. bij *Hope* 4 pCt. 91½; Dito bij *Stieglitz* en *Co.* 4 pCt. 91, 91⅛. — POLEN, Aand. m. Loten 500 fl. 161. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 79, 79$\frac{1}{16}$; Dito Nieuwe 2½ pCt. 41⅛; Dito Nieuwe 5 pCt. 91⅛; Metall. La. B. 5 pCt. 90⅞; Sardinië 5 pCt. 94¼; Louis. bij *Hope* 5 pCt. 101½; Braz. 5 pCt. 100½; Nieuwe Mexik. 26; Gren. 2 pCt. 21¾; Dito Uitg. 10⅞, 11⅛; Metall. 1851 2½ pCt. 40⅛.

In onze binnenl. fondsen was heden weinig handel of variatie. — Van vreemde effekten waren Spaansche iets vaster, bij eenige affaire in 1 pCts. — Russische flaauwer. — In Oostenr., Portug. en Mex. was weinig of geene verandering. — Van Zuid-Amerik. waren Grenada en Dito Uitgest., op het verlaagde merk derzelve van Londen van gisteren, tot veel verminderde prijzen aangeboden.

Gren. Onb. St. 2 pCt. 21$\frac{11}{16}$, ⅝, ⅞; Restant Bew. van Mexic. Coup. *f* 7.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 63$\frac{15}{16}$; Spaansche 1 pCt. 23$\frac{9}{16}$ a ⅝; Binnenl. 3 pCt. 45$\frac{13}{16}$ a ⅞.

AMSTERDAM, 26 *Septemb*. EFFECTEN-SOCIETEIT, te 4½ uur.

Holl. 3 pCts. 76$\frac{13}{16}$. Spaansche 1 pCts. 23$\frac{11}{16}$, ¾. Binnenl. 3 pCts. 45⅞, $\frac{15}{16}$. Buitenl. 3 pCts. 50½, ⅝. Bewijzen Coup. 2⅞. Amortis. 6⅞. Metall. 5 pCts. 78⅞, $\frac{15}{16}$, ⅞. Dito 2½ pCts. 41½. Dito 1851 40½, $\frac{9}{16}$. Dito Nieuwe 5 pCts. 91⅛. Mexik. 26½, $\frac{5}{16}$. Uitgest. Grenada 11$\frac{5}{16}$, ¼.

In Spaansche vertoonde heden, tot iets verbeterde prijzen de handel eenige levendigheid.

Oostenr. waren bij eenige affaire iets flaauwer.

Voor Mexik. en Uitgest. Grenada's waren betere koersen te bedingen.

ADVERTENTIEN.

*** De **COMMISSIE** *van Toezigt over het* **Algemeen Provinciaal-, Stads- en Akademisch Ziekenhuis** te *Groningen*, heeft het genoegen bij dezen ter kennis van de belanghebbenden te kunnen brengen, dat gezegde **NIEUWE INRIGTING** ter OPNAME van **ZIEKEN** zal worden opengesteld op **Vrijdag den 1sten October** aanstaande, onder mededeeling, dat men zich ter bekoming van nadere inlichtingen zal kunnen vervoegen bij den Controleur H. JONXIS, in voorschreven Ziekenhuis woonachtig.

GRONINGEN, 28 September 1852.

Namens de Commissie voornoemd:
J. H. GEERTSEMA, C.z.

*** VERGADERING der LEDEN van het GENOOTSCHAP **ter bevordering van Nijverheid**, te *Onderdendam*, op WOENSDAG den 29sten September 1852, des namiddags te 2 uur, in het ZIJLVESTERHUIS te *Onderdendam*.

De Secretaris:
Mr. A. J. VAN ROIJEN.

VINDICAT ATQUE POLIT.

TWEEDE

Studenten-Zomerconcert,

op WOENSDAG den 29sten September 1852, in de Groote Zaal der *HARMONIE.*

Cirque Equestre

VAN DEN

Hr. E. WOLLSCHLÄGER.

De ondergeteekende, DIRECTEUR van bovengenoemden Cirque, maakt door deze aan het geëerde Publiek bekend, dat hij met zijne kolossale Tent is geplaatst op de Groote Markt, en gedurende de Kermis met zijn Gezelschap KUNSTRIJDERS eenige **BRILJANTE VOORSTELLINGEN** zal geven in de **HOOGERE RIJKUNST**, van welke de eerste zal plaats hebben op **aanstaanden WOENSDAG den 29sten September.**

De verzekering gevende, dat door zijn Gezelschap al het mogelijke zal worden aangewend om het geachte Publiek te voldoen, vleit hij zich met een even talrijk bezoek te worden vereerd, als hem sedert eenige jaren hier ter Stede mogt te beurt vallen.

Het **Programma** der te geven Stukken zal telkens door Aanplakbiljetten en door middel van dit Blad worden bekend gemaakt.

ED. WOLLSCHLÄGER, *Directeur.*

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

J. HASE, Jr.,
met
S. DEUTGES.

GRONINGEN, 23 September 1852.

*** Bevallen van eene DOCHTER A. K. MULDER, Echtgenoot van

R. U. REINDERS.

MARTENSHOEK, 23 September 1852.

*** Mijne geliefde Echtgenoot K. SCHAAPSCHOE beviel heden van een MEISJE.

GRONINGEN, 24 September 1852.

J. W. HUISINGA.

*** Mijne geliefde Echtgenoot WILLEMPIEN FOLKERS beviel heden voorspoedig van twee welgeschapen ZOONS.

GRONINGEN, 25 September 1852.

J. WOLBEEK.

*** APPINGEDAM, 25 September 1852. Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER C. E. CLEVERINGA, geliefde Echtgenoot van

P. A. VAN DER LOEFF.

*** Voorspoedig bevallen van eene wélgeschapen DOCHTER ANNA HOENDERKEN, Echtgenoot van

J. H. VAN HEMMES.

GRONINGEN, 27 September 1852.

*** In de maand Julij 1852 is in NEDERLANDSCH OOST-INDIË in den ouderdom van bijna 43 jaren overleden, de Hoog Welgeboren Heer KAREL GUSTAAF WILLEM GERHARD VAN DER FELTZ.

Eenige kennisgeving.

*** OOSTWOLD, 19 September 1852. Heden overleed, na een veeljarig doch geduldig lijden, in den ouderdom van ruim vierenvijftig jaren, Mejufvrouw ETTJEN J. SMID—BUURMA, — diep betreurd door haren Echtgenoot, hare Kinderen, hoogbejaarde Moeder en verdere Betrekkingen.

*** Heden overleed, in den jeugdigen ouderdom van ruim 20 jaren, onze veelgeliefde en innig betreurde Zoon, HERMAN PIETER WICHERS.

LEEK, 26 September 1852.

Mr. **H. P. WICHERS.**
M. H. WICHERS—SCHÖNFELD.

Eenige kennisgeving.

*** Heden avond bezweek voor het geweld eener hevige ziekte van drie weken ons op een na jongste, innig geliefd Dochtertje HELENA CATHARINA GESINA, in den bloeijenden leeftijd van ruim 13 jaren. Diep beweend, ook door hare nagelatene Zusters en Broeders, geven wij van dit smartelijk verlies langs dezen algemeen gebruikelijken weg kennis aan onze Vrienden en Bekenden; terwijl wij biddend hopen, kracht en sterkte te zullen vinden in het kinderlijk geloof aan Hem, die, naar zijn ondoorgrondelijk wijs bestel, weder tot zich nam, wat Zijne liefde ons in hetzelve geschonken had.

WINSUM, 21 September 1852.

J. H. NANNINGA, *Pred.*
L. B. NANNINGA—VAN HEIJNINGEN BOSCH.

*** Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid, mijn Echtgenoot, de Heer HEIKO VAN BINGUM, in den ouderdom van zeventig jaren en ruim zeven maanden.

GRONINGEN, 23 September 1852.

B. VAN BINGUM,
geb. **HITJES.**

Mede uit naam der Kinderen van den Overledene.

*** Heden nacht overleed, na weinige dagen ziekte, HARM FREDERIKS LALKENS, in leven *Landbouwer* te *Losdorp*, Weduwenaar van ANNA ALETTA CATHARINA ANTONIDES, in den ouderdom van ruim 65 jaren.

LOSDORP, 24 September 1852.

R. BOERMA,
J. G. BLEEKER,
Executeuren.

*** KOLLUM, 24 September 1852. Heden overleed, in den ouderdom van bijna 76 jaren, de WelEdele Zeer Geleerde Heer HIJLLE SWART, gedurende 53 jaren *Geneesheer* alhier.

*** Heden overleed, aan eene sukkelende ziekte, in den ouderdom van 21½ jaar, mijne hartelijk geliefde jongste Dochter HEILTIEN.

SCHEEMDA, 25 September 1852.

C. TAKENS.

*** Nog treurende over het verlies van een onzer Tweelingzoontjes, werd ons Ouderhart op nieuw getroffen, doordien heden te *Groningen* ons geliefd oudste Zoontje WILLEM, na eene korte doch hevige ongesteldheid, op ruim vier en een half jarigen ouderdom overleed.

Dr. **K. D. H. SCHUTTER.**
M. A. C. MULLER.

ADUARD, 26 September 1852.

Eenige kennisgeving.

*** Het DOCHTERTJE, ons den 19den dezer geschonken, werd ons heden weder ontnomen.

BIJMA, te *Faan*, 26 September 1852.

R. A. QUINTUS.
C. J. QUINTUS.

Eenige kennisgeving.

*** De Boekverkooper **J. OOMKENS, J. Zoon,** te *Groningen*, heeft uitgegeven:

***T. KNUIVERS*, Algemeene Geschiedenis** *van de vroegste tijden tot op de tegenwoordige dagen.* Een Leer- en Leesboek ten behoeve van Onderwijzers en ten gebruike op Gymnasiën en Instituten. 1ste *tot* 3de *Aflevering.* Ieder *f* 0 — 40.

Dit belangrijk werk van den Schrijver der bekende *Vaderlandsche Geschiedenis* in twee deelen, door denzelfden Boekverkooper uitgegeven, zal den inteekenaren, ook bij meerdere uitgebreidheid, niet hooger dan tegen *f* 8 — 00 berekend worden: ook ontvangen zij de benoodigde kaarten *gratis.*

Buiten inteekening wordt de prijs van ieder vel van 10 tot 12 cents verhoogd en worden ook de kaarten berekend. *Eene naamlijst der inteekenaren wordt voor het werk geplaatst.*

***H. F. PULS*, Groote Kaart van het Koningrijk der Nederlanden.** *Bekroond* door het *Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap.* In 6 Bladen. Atlasformaat. *Tweede, verbeterde druk f* 5 — 00.

Deze *Kaart* is geheel nieuw geteekend en gegraveerd en is daardoor nog meer bruikbaar geworden voor *Scholen, Kantoren, Logementen* en *Koffijhuizen.*

***M. D. TEENSTRA*, Beknopte Beschrijving der Nederlandsche Overzeesche Bezittingen.** Voor Beschaafde Lezers uit alle Standen, uit de beste bronnen en eigen ervaring geput. *Met een kaartje en eene plaat.* 3 Deelen, *f* 8 — 40.

Eindelijk is dit belangrijk Werk, dat zoo hier te Lande als in onze Koloniën gunstig ontvangen is, kompleet. *Een uitvoerig Register* verhoogt de bruikbaarheid van het Werk. Eenige weinige Exemplaren in *nette Linnen Banden* gebonden, zijn tegen *f* 10 — 00 te bekomen.

De beide laatstgenoemde Werken zijn aanbevolen in het Handelsblad *en de* Nieuwe Rotterdamsche Courant.

***S. J. VAN ROIJEN*, de Aard van Gronden van Drenthe onderzocht.** Met eene Voorrede van Prof. *CLAAS MULDER.*

Aan BELANGHEBBENDEN wordt berigt, dat **ANNA ALETTA CATHARINA ANTONIDES,** te *Losdorp* overleden, (Vrouw van **nu** wijlen **HARM FREDERIKS LALKENS**) eene **Bloedverwante** heeft nagelaten, die, van Vaders zijde in den **zesden** en van Moeders zijde in den **zevenden** graad, dus **dubbel besitt** is.

Ieder toetse die graden aan de zijne.

MAXIM. PH. WENNIGER.

ZWOLSCHE STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

Van af den **eersten October** e. k. wordt het **uur van vertrek uit *AMSTERDAM*** **vervroegd** op **des morgens acht uur;** — de **DAGELIJKSCHE VAART** der beide Stoombooten blijft overigens op de aangekondigde wijze voortduren tot in **November e. k.,** in **verbinding** met de doorloopende **DILIGENCE-DIENST** naar *GRONINGEN* en *VEENDAM.*

Woensdag den 29sten September

1852, des namiddags te 2 uur, zullen, voor de Behuizing laatst bewoond geweest door wijlen den Heer R. G. BRUCE, in de Nieuwe Boteringestraat, te *Groningen*, publiek worden verkocht: Onderscheidene wélgeconserveerde **MEUBILAIRE** en **ANDERE HUISHOUDELIJKE GOEDEREN,** als: 2 MAHONIEHOUTEN SECRETAIRES, 1 DITO LINNENKAST, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, PENDULE, SCHILDERIJEN, GLAS- en AARDEWERK, eenig ZILVERGOED, best **MANS LIJFSTOEBEHOOREN,** 2 Stellen best BEDDEGOED, ENZ.

Te bezien Dingsdag bevorens, des namiddags van 2—4 uur.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

*** Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS,** zullen, op WOENSDAG den 29sten Sept. 1852, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein EGGENS, voor de Steentilpoort, in het openbaar worden verkocht:

I. Eene BEHUIZING, get. IJ no. 52, met WOONKAMERS, STAL, OPEN GROND en MESTPLAATS, eigen grond, buiten de Oosterpoort, aan de Griffe, behoorende aan de Erven en Wed. T. T. PRUIS.

II. Een OVERDEKT TJALKSCHIP, *DE VROUW WOBBEGIEN*, met TOEBEHOOREN, liggende aldaar in de Griffe.

Te aanvaarden perc. 2 dadelijk, perc. 1, de Behuizing, den 1sten November, den Grond, den Stal en de Mestplaats zoodra dezelve ledig zijn.

Te bezien den dag van en vóór den Verkoop, van 10—12 en van 2—4 uur 's namiddags.

Mr. J. J. CREMERS.

Donderdag den 7den October

1852, des voormiddags te 10 uur en verv., zal, vóór en in de Behuizing, Noordzijde aan de Spilsluizen alhier, door den Heer Kapitein LILLY bewoond; **wegens vertrek naar elders,** publiek worden verkocht: een aanzienlijke **INBOEDEL,** bestaande o. a. in moderne MAHONIEHOUTEN MEUBELS met MARMER, STOELEN, CANAPÉS, enz., fraaije en goed geconserveerde CONCERT-VLEUGEL, uit de fabrijk van E. PIPER, KOOK- en andere fraaije KAGCHELS, groote SPIEGELS, PENDULE, LAMPEN, LEDEKANTEN, MATRASSEN, BEDDEGOED, OUD en NIEUW PORSELEIN, KRISTAL, ENZ.; voorts eene partij HEESTERS en hetgeen meer te bezien zal zijn des Woensdags bevorens, van 10—12 en van 2—5 uur.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

HOUTVEILING in *de Altena,*

bij *Groningen*,

op **DONDERDAG** den 30sten September, des voormiddags te elf uur, onder Werkelijke Houtkoopers, van eene Lading **RIGASCHE GREENEN BALKEN,** benevens **LAURVIGSCHE** en **FREDERIKSSTADSCHE VUREN BALKEN, JUFFERS, KOLDERS, DEELEN,** ENZ.

D. VAN HOUTEN.

BOELHUIS IN DE GELKINGESTRAAT.

Op DONDERDAG den 30sten September 1852, des namiddags te twee uur te beginnen, zal, voor en in hetzelve, publiek worden verkocht: eene aanzienlijke partij fraaije **MAHONIE-** en **EIKENHOUTEN MEUBELEN** en **HUISHOUDELIJKE GOEDEREN,** LINNEN en TAFELGOED, BEDDEGOEDEREN, KOOK- en KOLOMKAGCHELS, benevens eene **HOUTEN KRAAM,** lang 24 Voeten, welke precies om 2 uur in 't geheel of in perceelen zal worden verkocht. Te bezien Woensdag namiddag van 3 tot 6 uur.

FOKKO NIEWOLD BOSCH,

VERKOOP VAN GEZAAGD HOUT.

Op MAANDAG den 4den October 1852, des morgens te 10 uur, zal, op de Werf van den Molenmaker J. DE HAAN, buiten het Kleinepoortje, bij *Groningen*, publiek worden verkocht:

Eene aanzienlijke partij GREENEN en VUREN PLANKEN, RIBBEN, KOLDERS, JUFFERS, SPARREN, ENZ. Te bezien Zaturdag bevorens.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

Mr. **C. HARTMAN BUSMANN,** Notaris te *Sappemeer*, zal, op DONDERDAG den 30sten September 1852, des namiddags te 3 uur, ten Huize van P. A. HOVEN, Kastelein bij de Kerk te *Kropswolde*, publiek te koop presenteren: I. Eene BOERENBEHUIZING en SCHUUR met de VASTE en ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 22 B., 39 R., 90 E. *Land*, staande en gelegen te *Kropswolde*, zullende jaarlijks op den 1sten Mei tot vaste huur doen *f* 100 — 00. II. Den EIGENDOM van perceel I. III. De VASTE en ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 1 B., 45 R. *Bouwland*, mede aldaar, zullende als voren tot vaste huur doen *f* 10 — 00. IV. Den EIGENDOM van perceel III. V. De VASTE en ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 9 B., 58 R., 40 E. *Weide-* en *Hooiland*, mede aldaar, zullende als voren tot vaste huur doen *f* 40 — 00. VI. Den EIGENDOM van perceel V. VII. Den VOLLEN EIGENDOM van 2 B., 50 R., 70 E. *Hooiland*, gelegen op den *Zwaluwenstaart*, in de *Kropswoldermade*, en VIII. Den EIGENDOM van een stuk *Grond*, groot 56 R., op de *Kropswoldermade*, aan het *Zuidlaarder Meer*, in gebruik bij H. H. MULDER, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, grondpacht van *f* 4 — 50. Alles gelegen onder de Gemeente *Hoogezand*, en in eigendom toebehoorende aan REINT M. SLUIS en de Kinderen van wijlen TRIJNTJE H. REINDERS.

De nadere omschrijving der Perceelen en de Voorwaarden van Verkoop liggen ter lezing ten Huize van Verkoop en ten Kantore van den Notaris

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

HOUTBOELDAG,

bij den Zaagmolen ***OVERWATER***, te *Hoogezand*, op DONDERDAG den 30sten dezer, te één uur, van **alle soorten** van VUREN PLANKEN, SCHALEN, ACHTERDEELEN, LATTEN, IJPEN POSTEN, PLANKEN en SLIJPSTEENEN. Ook zijn bij denzelven te bekomen, tot billijke prijzen: puike beste **ENGELSCHE PEL- en RIJNSTEENEN.**

HOUTVEILING TE ZUIDBROEK,

onder Houtkoopers, op ZATURDAG den 2den October 1852, des morgens te 11 uur, bij KOOPS, van eene groote partij **BREWIGSCHE en OSTERRISOERSCHE JUFFERS en LAURWIGSCHE BALKEN, ENZ.**

*** Op ZATURDAG den tweeden October 1852, des voormiddags te tien uur, zal, ten Huize van de Wedw. VAN DIJK, te *Pieterburen*, ten overstaan van Mr. **P. BRONGERS,** Notaris te *Mensingeweer*, en tengevolge regterlijke autorisatie, in het openbaar te koop worden aangeboden:

Eene **BEHUIZING** en **SCHUUR,** geteekend numero 40, en een daarbij staand **HUISJE,** geteekend numero een en veertig, benevens de BEKLEMMING van p. m. drie en een halve Bunder *Land*, alles te zamen groot 3 Bunders, 67 Roeden en 20 Ellen, jaarlijks tot huur doende vijftig gulden, staande en gelegen te *Pieterburen*, in de gemeente *Eenrum*, en toebehoorende aan de Weduwe en Erfgenamen van wijlen LUITJEN JANS VAN DIJK, in leven Koopman te *Pieterburen.*

P. BRONGERS.

BOELDAG.

Op den *HUIZE EKENSTEIN*, bij het *Oosterwijtwerder Verlaat*, te *Tjamsweer*, op WOENSDAG den 20sten October 1852, precies te 2 uur, van 33 stuks puik vette jonge KOEIJEN en LAMMEREN.

J. H. GLAS.

TE HUUR,

tegen November: eene roijale, nieuw afgetimmerde **BOVENBEHUIZING.** Te bevragen bij B. G. RINSMA, Apotheker en Droogist op den hoek van de Ossenmarkt en Nieuwe Boteringestraat.

Rijtuiglantarens.

De Rijtuig- en Zadelmaker **H. M. WELP,** in de Blijhamstraat, te *Winschoten*, heeft weder ontvangen: eene groote partij verschillende soorten **RIJTUIGLANTARENS;** beveelt zich in ieders gunst.

NB. Ook is hij voorzien in **alles** wat tot zijn Vak behoort.

DRAINS- OF DROOGPIJPEN.

De ondergeteekende, Fabrikant, berigt bij deze het Landbouwende Publiek, dat bij hem eene partij **DRAINS** of **DROOGPIJPEN** van **verschillende wijdte** in voorraad zijn; welke, op aanvrage, tegen billijke prijzen op 3 maanden worden geleverd, waarbij **gratis** eene **Handleiding** voor de **Bewerking.**

ACHLUM, bij *Harlingen*, 24 September 1852.

DRAISMA DE VRIES.

***DUBARRIJ'S* REVALENTA** is geen Medicament, maar een Voedsel, dat de eigenschap heeft eene slechte Spijsvertering, eene zwakke Maag te genezen. DUBARRY heeft, om aan de aanvraag te voldoen, die hem van vele zijden geworden is, zijn Revalenta thans ook in kleinere blikken bussen verpakt, die voor 17½ Stuiver verkocht worden en die wij zonder tijdverlies rondzenden zullen.

BASTIANA QUIST, te *Colijnsplaat*, in *Noord-Beveland*, die lang aan gebrekkige Spijsvertering leed en op het laatst zoo erg werd, dat zij Bloed opgaf, is door het Eten van ***DUBARRY'S* GEZONDHEIDSMEEL** geheel genezen en nu weer zoo gezond als zij wenschen kan.

Het is in onderstaande Dépôts te verkrijgen in dozen van *f* 2, *f* 3,50, *f* 8 en *f* 16, behalve in bovengemelde kleine dozen à 17½ Stuiver.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Delfzijl* bij A. W. C. KEIJZER; te *Groningen* bij M. GAASBEEK en C. RIKKERS; te *Winschoten* bij G. WASMAN; te *Arnhem* bij H. P. A. VAN GORCUM; te *Meppel* bij de Wedw. BRANDERHORST; en in de overige steden des Rijks.

Tegen Nov. aanstaande worden in het ***GROENE WEESHUIS*** verlangd: een **KLEERMAKER,** een **SCHOENMAKER** en eene **ZIEKENMOEDER,** liefst **ongehuwd** of **zonder Kinderen.** Nader onderrigt bij den Boekhouder

P. F. MULDER.

Er worden ten spoedigste GEVRAAGD twee **SMIDSKNECHTEN,** bij F. J. DRIESENS, te *Scharmer.*

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

SEPTEMBER 1852.

DAGEN	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER R.			VOCHTIGHEIDS TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
19	740,15	743,63	748,10	14,9	15,3	8,3	0,97	0,86	0,77	Z.W.	N.W.t.N.	N.W.t.N.	regen	bewolkt	weinig bewolkt
20	754,61	753,28	752,16	10,8	15,8	13,8	0,78	0,81	0,91	N.W.t.N.	Z.O.	Z.	weinig bewolkt	weinig bewolkt	"
21	750,47	750,43	753,66	14,9	12,3	10,1	0,87	0,91	0,91	Z.Z.W.	Z.W.	N.W.	regen	betrokken	bewolkt
22	766,26	768,95	770,63	11,9	13,8	9,4	0,83	0,89	0,91	W.N.W.	N.W.tW.	N.W.tW.	bewolkt	bewolkt	betrokken
23	770,84	771,42	772,69	13,0	16,8	12,0	0,94	0,80	0,94	Z.Z.W.	"	"	betrokken	"	weinig bewolkt
24	773,68	772,92	772,62	12,2	16,8	12,7	0,95	0,80	0,91	N.W.tW.	W.t.N.	"	bewolkt	weinig bewolkt	helder
25	770,51	767,19	764,84	11,6	17,8	12,0	0,93	0,74	0,93	N.N.W.	O.Z.O.	O.t.Z.	"	bewolkt	"

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

IJBLAD N°. 21.

Behoort bij de Groninger Courant van 28 September 1853, N°. 78.

KORT VERSLAG

VAN DE

HANDELINGEN VAN DEN GEMEENTERAAD VAN GRONINGEN EN DER STATEN-GENERAAL.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Zaturdag den 25sten September.

Aanwezig: de heeren v. IMHOFF, LOHMAN, SLOT, QUIN- DE LA FAILLE, WICHERS, TRIP, v. HEIJNINGEN H, UPMEIJER, DOMMERING, MULDER, MEIJER, GMAN, OUDEMAN, MULLER, ONNES, DOORNBOSCH, OUTEN, ROELFSEMA en v. ITTERSUM.

Aan de orde zijn de navolgende punten:

) *Missive van de hoofddirectie van het instituut voor ommen van den 21sten*, inzendende een exemplaar van het ijksch verslag. Op voorstel van den voorzitter wordt be- dit exemplaar in het stads archief te deponeren en de directie den dank van den raad te betuigen.

) *Rekest van den kerkeraad der Ned. Herv. gemeente te ersum*, van den 16 Sept., houdende voordragt van 2 kan- en voor de benoeming van een' predikant voor die ge- te, n.l. de heeren T. ADRIANI HOEN, pred. te Emmen, M. J. ADRIANI, pred. te Wester- en Heiligerlee, en ver- ende van den raad der stad, als uitoefenende het collatie- t, voor die benoeming, tot herder en leeraar voor hunne te, den eerstgenoemden kandidaat te willen verkiezen.

De heer OUDEMAN zegt, dat volgens resolutie van den Feb. en 26 Julij 1679 geen collator het regt tot uitoefening der collatie heeft, tenzij hij lidmaat zij der Hervormde kerk en dat in het jaar 1822 door den staatsraad directeur-generaal voor de zaken der Herv. kerk aan de klassikale besturen bij dispositie van den 9 Febr. het verzoek is te kennen gegeven om er op toe te zien, dat geene benoeming door collatoren is, tenzij o. a. blijke van hun lidmaatschap van de Herv. kerk. Spr. meent daarom ook, dat die raadsleden, geene lidmaten zijn van de Herv. kerk, tot deze be- ng niet zouden mogen medewerken.

De heer WICHERS, ofschoon geen lidmaat van de Herv. kerk, begrijpt echter als lid van den raad tot de benoeming bevoegd te zijn en wel omdat het lidmaatschap der Herv. kerk volstrekt niets af- of toedoet aan het lidmaatschap van den raad. De raad is een corpus morale en heeft als zoodanig geene godsdienst te belijden. Het zou geheel tegen de be- staande instellingen zijn, wanneer een raadslid lid van een of ander kerkgenootschap behoort te zijn, om een regt aan den raad als corpus morale toekomende, te kunnen uitoefenen.

De voorzitter oordeelt het geraden deze zaak tot een punt van onderzoek bij eene commissie te maken, om te onder- zoeken in hoeverre de bedenking van den heer OUDEMAN toe- passelijk is.

De heer OUDEMAN merkt nog op, dat ook ten platten lande, waar wegens gebrek aan geschikte personen, de diakenen wel eens geene lidmaten zijn, deze zich in den kerkeraad onthou- den van al 't geen waartoe het lidmaatschap der kerk ver- eischt wordt en toch is een kerkeraad eveneens een corpus morale.

De heer WICHERS spreekt tegen dit gevoelen, niet omdat hij gesteld is, voor zich het regt tot benoemen uit te oefe- nen, maar omdat hij aan het beginsel niet wil te kort ge- daan hebben.

Het voorstel van den voorzitter wordt hierop aangenomen en tot leden der commissie benoemd de heeren LOHMAN, v. HEIJNINGEN BOSCH, WICHERS, MULLER, TRIP en OUDEMAN.

3) *Missive van curatoren der hoogeschool*, van den 22sten, inzendende afschrift van het gewijzigd reglement op het alge- meen provinciaal-, stads- en akademisch ziekenhuis, en den raad uitnoodigende, overeenkomstig art. 25 van dat reglement een raadslid te benoemen tot lid van de commissie van toevoorzigt voor gemeld ziekenhuis. — Tot deze benoeming overgaande, worden tot stemopnemers aangewezen de heeren LOHMAN, SLOT, QUINTUS en DE LA FAILLE. Met 15 van de 20 stemmen en alzoo met volstrekte meerderheid wordt tot lid van die com- missie benoemd de heer v. ITTERSUM.

4) *Missive van den rentmeester der Stads veenen en Ter Apel*, van den 22sten, houdende verzoek tot magtiging om de stads vierde turf, te Stads-Kanaal en Pekela in dit jaar gegraven, notariëel in het openbaar te doen verkoopen. — Hiertoe wordt besloten.

5) *Missive van denzelfden*, van den 23sten, verzoekende om ten overstaan van den notaris mr. C. HARTMAN BUSMANN in het openbaar, in dezen herfst te mogen verkoopen 253 eiken- boomen, op den singel om het nieuwe kerkhof te Sappemeer, welke boomen getaxeerd zijn op *f* 1700 à *f* 1800. Aldus besloten.

6) *Rekest van de voogden van het Burger Weeshuis, als houders van de bank van leening*, verzoekende ontslagen te worden van de verpligting tot het betalen van het octrooi- geld, ten bedrage van *f* 1350 's jaars, en magtiging verzoe- kende tot de verhooging van het traktement der beambten met *f* 200. — Sedert het ophouden der emolumenten voor het beleenen en lossen van goederen, van af den 15den Julij l.l., zijn de inkomsten der beambten zoo zeer verminderd, dat thans, volgens het oordeel der voogden, hunne belooning te gering is, in aanmerking genomen de vele werkzaamheden en de verantwoordelijkheid, die zij op zich laden. Voorts geven voogden te kennen, dat Z. Exc. de minister van bin- nenlandsche zaken, bij eene missive van den 7den Sept. j.l., heeft te kennen gegeven, dat zij opheffing zullen mogen erlangen van het betalen der octrooigelden, wanneer de voor- deelen van de bank te gering zijn, gelijk werkelijk het geval is geweest in 1850 en 1851.

Burg. en weth. hebben een concept-besluit opgemaakt, waarbij wordt besloten de octrooijen van af 1° Nov. 1853 op te heffen en voogden voornoemd te magtigen om de jaarwed- den der beambten van af den 1sten Nov. met *f* 200 te ver- hoogen en alzoo die van den directeur te brengen op *f* 1000 en die van den 1sten, 2den en 3den klerk op *f* 800, *f* 600 en *f* 500, terwijl tevens de voogden worden gemagtigd, om, wanneer zij zulks dienstig oordeelen, die jaarwedden ook over 1853 uit te betalen.

De voorzitter stelt voor dit concept-besluit ter secretarij te leggen, ter visie van de leden; — waartoe wordt besloten.

7) *Voorstel van het raadslid* DE LA FAILLE. Over- wegende dat de gewoonte hier algemeen heerscht, om niet alleen het kinderspeelgoed met waterverwen gekleurd te ver- koopen, maar ook om eetwaren en lekkernijen met allerlei verwstoffen te vermengen en inzonderheid het St.-Nikolaas- goed met goud te beplakken, welke meestal schadelijke stof- fen voor de gezondheid bevatten, wanneer daartoe minerale zelfstandigheden worden gebezigd, als menie, Berlijnsch blaauw, chromaatgeel, loodwit, enz., en het z.g. goud, 't welk dient tot het opplakken, niets anders dan koper is; dat wel tegen de vermenging van zoodanige voor de gezondheid schadelijke stoffen in eetwaren, voorzien is bij de wet van den 19den Mei 1829, met bedreiging van eene ge- vangenisstraf van 2—5 jaren en eene boete van *f* 200 tot *f* 600; dat de woorden van deze wet moeten gerekend worden toepasselijk te zijn op de vermenging van schadelijke kleuren met eetwaren en lekkernijen, maar niet op het op- plakken met goud van het St.-Nikolaasgoed, noch op het kleuren van kinderspeelgoed; dat deze wet evenwel aan de ingezetenen onbekend schijnt te zijn, daar zij nooit noch door de verkoopers, noch door de uitvoerders der wetten is opgevolgd; dat het gewenscht is, dat ook het kleuren van speelgoed met schadelijke verwen en het opleggen van z. g. goud op het St. Ni- colaas goed worde verboden, welk laatste aan de banket- en suikerbakkers groote lasten oplegt, waaraan zij zich niet durven onttrekken zonder zulk een verbod; dat bij den treurigen toestand der geneeskundige wetten, zoolang deze niet beter worden geregeld, het op den weg van den raad ligt om te waken voor de gezondheid van de ingezetenen der ge- meente, — stelt hij voor burg. en wethouders te verzoeken, om de ingezetenen aan bedoelde wet van den 19den Mei 1829 en de daarbij vastgestelde straffen, te herinneren en voorts te waarschuwen, dat in de termen dier wet valt het ver- koopen van alle met zelfstandigheden voor de gezondheid nadeelig gekleurde lekkernijen, en tevens te verbieden den verkoop van St.-Nikolaas-goed met goud opgeplakt en den verkoop van speelgoed, zoo het gekleurd is met stoffen, die voor de gezondheid nadeelig zijn.

De heer QUINTUS is van oordeel, daar, vooral volgens het laatste gedeelte van het voorstel, eene keur zal moeten wor- den gemaakt, waarbij iets op straf wordt verboden, dat ter meerdere bespoediging deze zaak verzonden worde aan de commissie bedoeld bij art. 166 der gemeentewet.

De heer LOHMAN is het gedeeltelijk met den vorigen spre- ker eens; hij gelooft echter niet dat op die wijze het spoe- digste aan het doel zal beantwoord worden. Hij keurt het voorstel goed, om burg. en wethouders te verzoeken aan de genoemde wet te herinneren, doch meent, dat het laatste punt daarvan moet achterwege gelaten worden; de wet toch spreekt van eetwaren, maar de bepaling omtrent het speel- goed valt niet in de wet.

De heer DE LA FAILLE doet aan den voorgaanden spreker opmerken, dat hij juist omtrent het opplakken van goud op het St.-Nikolaasgoed, waarvan de suikerbakkers wenschen ontslagen te worden en welke door het koper daartoe gebe- zigd, meer nadeel toebrengt, dan men wel vermoedt, en waaromtrent in de wet niets schijnt bepaald te zijn, een verbod zeer wenschelijk zou achten. Voorts herinnert hij ook aan eene circulaire van z. exc. den minister van Binnenl. Z., aan de geneeskundige commissie in April l.l. toegezonden, waarin z. exc. haar schrijft, de aandacht te laten gaan over de voor de gezondheid nadeelige zelfstandigheden, waarmede de eetwaren worden *versierd*.

De heer LOHMAN blijft gelooven, dat deze zaak niet op den weg ligt van den raad, maar van den algemeenen wet- gever en dat men niet anders kan doen, dan herinneren aan de wet.

De heer DE LA FAILLE, zonder zich in eene kwestie van regtskundigen aard te willen mengen, is toch van oordeel, dat de raad, die moet waken voor de gezondheid der ingezetenen, datgene zou kunnen en mogen suppleren op grond en ten gevolge van de wet, wat in de wet zelve ontbreekt.

De heer QUINTUS zegt, dat de raad in zijn regt is iets te verbieden, als hij overtuigd is, dat iets schadelijk is voor de gezondheid der ingezetenen en indien dit het geval is met het St. Nikolaasgoed, dan zal hij het even goed daaromtrent kun- nen doen, als ook omtrent het schadelijke van het speelgoed; maar dewijl ook het onderzoek hiernaar van regtskundigen aard is, zal het des te meer noodig zijn, dat onderzoek op te dragen aan de commissie bedoeld bij art. 166 der gemeentewet.

De voorzitter doende opmerken, dat de conclusie van het rapport tweeledig is, stelt voor om het eerste punt in beraad- slaging te nemen en het tweede om berigt en raad te ver- zenden aan de commissie. — Daar niemand der leden hierop iets aan te merken heeft, wordt achtervolgens be- sloten om burg. en weth. te verzoeken de ingezetenen te herinneren aan de wet van den 19den Mei 1829 en tevens de waarschuwing daarbij te voegen, dat daarin wel degelijk valt het verkoopen van alle met zelfstandigheden voor de gezondheid nadeelig gekleurde lekkernijen, en 2) om het tweede gedeelte van het voorstel te verzenden aan de commissie volgens art. 166 der gemeentewet, tot onderzoek en om be- rigt en raad.

De voorzitter deelt hierop aan den raad mede, dat hij be- noemd is tot raadsheer in het provinciaal geregtshof alhier. Hij verwacht nog zijn ontslag als burgemeester, doch, daar dit wel binnen kort zal komen en hij zich met een paar da- gen uit de stad begeeft, zoo zal deze vergadering wel de laatste zijn, waarin hij de voorzittersplaats bekleedt. De Koning heeft hem in zijne regterlijke betrekking op zijn ver- zoek hersteld. Desniettemin verzekert Spr., deze plaats met aandoening te verlaten, daar hij de gewigtige betrekking van burgemeester dezer stad niet zonder zorg, maar ook onder genot van veel goeds heeft waargenomen. Daartoe had de voorkomende bejegening bijgedragen van hen, die boven hem stonden, de bereidwillige medewerking en hulp van alle leden van bestuur, de goede geest in de vergaderingen en bij de commissiën merkbaar, de bereidwilligheid van allen, die nevens of onder hem gewerkt hadden, de wel- willendheid schier van alle ingezetenen, met welke hij in eenige betrekking was gekomen. Spr. zegt allen dank voor de betoonde genegenheid. Hij verheugt zich, dat hij door de nederlegging zijner betrekking niet vreemd zal worden aan de behartiging van de belangen der stad en dat hij als lid van den raad met de overige raadsleden in naauwe betrek- king zal blijven. Spr. eindigt zijne toespraak met de bede, dat de verwisseling onder Gods bestuur der gemeente tot voordeel zij.

De heer SLOT beantwoordt den voorzitter. Zijne overtui- ging zegt het hem, dat het gehoorde op den geheelen raad een pijnlijk gevoel heeft verwekt. Het doet hun zeer leed, maar zij moeten er in berusten, want het besluit is bekrach- tigd. Viel er iets tegen te doen, zeker zouden alle raadsle- den daarin verandering zien te brengen en spr. is overtuigd, ja, hij heeft er de bewijzen van ondervonden, dat hun aanzoek door dat van een groot aantal ingezetenen zou wor- den ondersteund. Doch zij moeten in dat besluit berusten en spr. zegt daarom den voorzitter alleen nog dank voor de welwillendheid en genegenheid steeds aan de vergadering be- toond. Hij hoopt, dat zijne vroegere betrekking hem weder worde, wat ze hem eens geweest is en dat ook daar de zegen des Allerhoogsten op hem moge blijven rusten. Spr. verblijdt zich dat de voorzitter als raadslid hen niet zal ver- laten en met zijne werkzaamheid en vierjarige ondervinding hen nog steeds tot heil dezer stad zal ten dienste staan en beveelt eindelijk de raadsleden in zijne welwillendheid aan.

Hierop worden nog de korte notulen gelezen en daarna deze zitting opgeheven.

STATEN GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Donderdag den 23sten September.

In de zitting van heden was aan de orde de beraadsla- ging over het ontwerp-adres van antwoord op de troonrede.

(Dit ontwerp van het adres van antwoord luidt als volgt:

„De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft met de meeste belangstelling van Uwe Majesteit vernomen dat het Vaderland steeds in voorspoedigen toestand verkeert.

„Zij stelt op hoogen prijs de voortdurend goede verstand- houding van Nederland met de Mogendheden, blijkbaar uit de bewijzen van vriendschap en achting door vreemde rege- ringen geschonken, en wederom bevestigd door het aanzoek tot Uwer Majesteits bemoeijing, om in het Japansche rijk het stelsel van uitsluiting te doen wijzigen.

„Wenschelijk acht zij het, dat de betrekkingen van dit Rijk met andere Landen zich meer en meer uitbreiden, en dat het aan de wijsheid van Uwer Majesteits Regering ge- geven zij, de eer en de belangen der Natie te bevorderen, wanneer het sluiten van verdragen vereischt wordt.

„Bijzonder waardeert zij de getuigenis, welke Uwe Maje- steit aangaande de zee- en landmagt heeft kunnen afleggen, en brengt hare hulde aan den moed en het beleid door bei- den in Oost-Indië nogmaals aan den dag gelegd.

„Wanneer de Kamer daarbij het oog vestigt op de ge- ruststellende mededeelingen, betreffende de overzeesche be- zittingen en koloniën van dit Rijk, dan gevoelt zij zich op nieuw gedrongen om in den gunstigen staat dier vader- landsche belangen en betrekkingen ruime stof tot dankbaar- heid te erkennen.

„Wij verheugen ons in de verzekering, dat de provinciale en gemeentebesturen doeltreffend medewerken bij de toepas- sing onzer onlangs gevestigde instellingen.

„Wij hopen, dat de arbeid, welke de verbetering der ri- vieren ten doel heeft, onafgebroken zal kunnen worden voort- gezet.

„Moge eene gewenschte ontwikkeling van den landbouw, de fabrijkmatige nijverheid, de scheepvaart en den handel, opgewekt door den ondernemingsgeest der ingezetenen, het bewijs leveren, dat de zorg, besteed aan die gewigtige be- langen, door het opheffen van belemmeringen en het bevor- deren der middelen van gemeenschap, niet onvruchtbaar blijft.

„De mededeeling aangaande den gunstigen toestand der geldmiddelen, was der Kamer hoogst aangenaam. Zij is bereid hare medewerking te verleenen tot het beramen van maatregelen betreffende 's Rijks schuld, waartoe zij hoopt dat de omstandigheden weldra de gelegenheid zullen aanbieden.

„De ontwerpen van wet, op nieuw door Uwe Majesteit aan de Vertegenwoordiging voor te dragen, worden met andere, *welker indiening de Grondwet zoo bepaald voor- schrijft, of het belang des Vaderlands vordert*, met *toene- mend* verlangen door ons te gemoet gezien.

„Hoe veelomvattend onze taak zij, Sire, wij vertrouwen met Uwe Majesteit, dat het gemeen overleg der Kroon met 's Volks Vertegenwoordiging, onder den zegen des Allerhoog- sten, tot gunstige uitkomsten zal leiden.)

Nadat de algemeene strekking daarvan zonder beraadsla- ging of hoofdelijke stemming was goedgekeurd, zijn de be- raadslagingen over de verschillende zinsneden geopend. De §§ 1 tot 6 geven tot geene woordenwisseling aanleiding.

Op § 7, luidende: „Wij hopen, dat de arbeid, welke de verbetering der rivieren ten doel heeft, onafgebroken zal kunnen worden voortgezet," is door den heer *van Ey- singa* voorgesteld de volgende bijvoeging: „terwijl wij dank- baar het groote voorregt erkennen, dat onze waterkeerin- gen van rampen zijn verschoond gebleven." Na eenige woordenwisseling, waarbij de commissie het amendement, als onnoodig, bestreed, is het, met 18 tegen 7 stemmen, *aangenomen*, en de alzoo veranderde paragraaf zelve met 24 stemmen tegen 1.

De §§ 8 en 9 worden zonder discussie en stemming goed- gekeurd.

In § 10 worden de wets-ontwerpen, op nieuw door den Koning aan de vertegenwoordiging voor te dragen, „met andere, wier indiening de grondwet zoo bepaald voorschrijft, of het belang des Vaderlands vordert, met toenemend ver- langen door de Eerste Kamer te gemoet gezien."

Door den heer *de Brauw* is daarop een tweeledig amen- dement voorgesteld, strekkende: 1) om uit de zinsnede te doen wegvallen de woorden „met andere" tot „of," en 2) als tweeden volzin in de paragraaf op te nemen de vol- gende woorden: „Wij betreuren het, dat in de afgeloo- pene zitting de indiening van het ontwerp van wet, be- trekkelijk het onderwijs, is achterwege gebleven." De voor- steller heeft het amendement breedvoerig toegelicht, en daarbij hoofdzakelijk doen uitkomen, dat, nadat zoo her- haalde malen, zoo in deze als vooral in de Tweede Kamer, verschil van gevoelen was aan den dag gelegd, of er al dan niet strijd bestond met de Grondwet, ten gevolge der niet-indiening van ontwerpen in het 5de additionele artikel vermeld, hij huiverig was tot den minister de bepaalde be- schuldiging te rigten van niet-opvolging der Grondwet. In- tusschen wijst spreker op het zoo aangelegen onderwerp van het onderwijs, niet alleen belangrijk uit zich zelf, maar waarmede het belang des Vaderlands na betrokken is, om de noodzakelijkheid te betoogen, dat de nieuwe wette- lijke regeling daarvan, door de grondwet voorgeschreven, geschiede. Hij herinnert, dat ten vorigen jare door deze Kamer het verlangen daarnaar in het adres van antwoord is uitgedrukt, en evenwel is de indiening van het ontwerp achterwege gebleven. Hij meent derhalve, dat het thans niet ongepast kan geacht werden, dat de Kamer het be- treurt, dat aan haar verlangen niet voldaan werd. Moge- lijk zal dan eerder nog aan het voorschrift der Grondwet voldaan worden, dan andermaal het geuit verlangen te herhalen.

De commissie heeft, bij monde der heeren *van Beeck Vol- lenhoven* en *van Andringa de Kempenaer*, het amendement bestreden en doen uitkomen, dat aan den wensch der voor- stellers geheel voldaan is door de woorden: „met andere, wier indiening de Grondwet zoo bepaald voorschrijft," en „met *toenemend verlangen* door ons te gemoet gezien;" dat er geen twijfel kan bestaan, of onder de wets-ontwerpen hier bedoeld, ook begrepen is dat betrekkelijk het onderwijs, en dat derhalve in niets is te kort gedaan aan het verleden jaar uitgedrukt verlangen.

De heer *de Brauw* heeft nader zijn amendement toegelicht en verdedigd, en, uit het oogpunt om eene beschuldiging tegen den betrokken minister te vermijden, wederom in het licht gesteld het wenschelijke, om, bij het hoog gewigt der zaak, van de niet-indiening eener voordragt op het onder- wijs te spreken, zonder andermaal een verlangen uit te drukken, dat z. i. geheel nutteloos zou zijn, en waaraan hij een einde wenscht te maken.

De heeren *van Beeck Vollenhoven* en *van Swinderen* (leden der commissie) hebben den voorsteller nader beantwoord, en verklaard, bij de door de commissie voorgestelde zinsneden te persisteren.

De *minister van binnenl. zaken* heeft hierop het woord opgevat, en hoofdzakelijk te kennen gegeven, dat hij, zoo zeer als iemand, doordrongen is van het gewigt der zaak, welke het hier geldt en hij al het daaromtrent aangevoerde volkomen deelt. Hij geeft toe, dat niet aan den eisch der Grondwet is voldaan, maar herhaalt hier, wat hij reeds meermalen heeft gezegd, dat hij namelijk, zoowel omtrent dit onderwerp, als omtrent vele andere, zeer is te leur gesteld door den zamenloop de werkzaamheden. Hij schetst kortelijk die ondervondene teleurstelling, zonder daarom iets te willen zeggen, wat den schijn van een uitstel der zaak zou kunnen hebben. Al wat hij daaromtrent bepaald kan verzekeren, is, dat hij zoo spoedig mogelijk de indie- ning van het verlangde wets-ontwerp, betrekkelijk het onder- wijs, zal bevorderen.

Nadat nog de heer *van Rijckevorsel* het woord had gevoerd,

ter bestrijding van het amendement, is dit *verworpen* met 21 tegen 4 stemmen. *Voor*. de heeren *de Jonge van Ellemeet*, *van Eijsinga*, *de Brauw* en *van Rhemen*.

De paragraaf zelf is onveranderd *aangenomen* met 21 tegen 4 stemmen. *Tegen*: dezelfde leden die zich tegen het amendement hadden verklaard.

§ 11 is zonder discussie en stemming *aangenomen*.

Het geheele ontwerp-adres van antwoord, vervolgens in omvraag gebragt, is *aangenomen* met *algemeene* stemmen. Het zal den Koning worden aangeboden door eene commissie, bestaande uit den voorzitter, de vier leden belast geweest met het ontwerpen van het adres, en voorts de heeren *Tonckens* en *Cremers*.

De vergadering wordt hierop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

Rede *van den heer* **CREMERS**, *uitgesproken in de* Eerste Kamer der Staten Generaal, in de *Avondzitting van Vrijdag den 17den September* 1852, bij de beraadslaging over het wets-ontwerp *tot regeling van den pligt der provincie om behoeftige gemeenten te gemoet te komen.*

Even als de vorige spreker, Mijne Heeren, heb ik in de discussie van dezen voormiddag gezocht gronden voor mijne overtuiging, gronden om mijne stem in dezen of genen zin uit te brengen. Ik heb die echter nog niet geheel en al gevonden. Om mijne zwarigheid te doen uitkomen, moet ik beginnen te zeggen, dat bij mij weinig weegt het amendement, hetwelk in de andere Kamer in deze wet is gebragt. Welke ook de kracht schijnt, die sommige leden in die Kamer hebben meenen te leggen in deze wet door die wijziging, voor mij is ze van geen waarde hoegenaamd in de uitvoering. Men heeft bij die gelegenheid gevreesd het gevaar, dat sommige gemeenten door het aanleggen van groote werken de provinciale kas te zeer zouden kunnen bezwaren. Men heeft gemeend dat de uitlegging, welke door den minister aan de wet is gegeven, daartoe zou kunnen leiden, dat ook groote werken, door de gemeenten aangelegd, zouden kunnen worden gerekend te behooren tot hare huishouding, en, dien ten gevolge, ten laste van de provinciën zouden kunnen worden gebragt. Men heeft dit bezwaar willen voorkomen en het door de voorgestelde wijziging trachten af te weren. Mijns inziens is men daarin niet geslaagd. Het komt mij voor dat, wanneer eenmaal de werken zullen worden uitgevoerd tegen den zin der Provinciale Staten, deze toch door de Staten zullen worden betaald. Immers indien de gemeenten al niet door de provinciën worden ondersteund bij de daarstelling der werken, zoo zullen zij later deze ondersteuning toch moeten erlangen voor de betaling van de te dier zake aangegane geldleeningen. Zoodra de geldleeningen, waartegen geen verzet mogelijk is, zijn aangegaan, zullen de provinciën toch kunnen worden gedwongen tot betaling, niet van de bestekpenningen, maar van het geld benoodigd tot teruggave van de renten en van de hoofdsom der leening, waarmede vroeger de bestekpenningen zijn voldaan. De aanneming van het amendement komt mij dus onverschillig voor.

De aanleiding tot deze wet is bekend. Het is misschien verkeerd hier te spreken van een collegie dat hier niet vertegenwoordigd is; evenwel moet ik verklaren, dat ik het betreur dat eene provincie van ons land aanleiding heeft gegeven tot het onderhavig voorstel van wet. Ik kan mij verbeelden dat de minister eene soort van wrevel, van ongenoegen heeft gevoeld over de weigering dier provincie om een eiland, dat, schoon door de zee gescheiden, toch tot het gewest behoort, te blijven ondersteunen.

Ik begrijp dit, maar de minister wenscht de provinciën tot haren pligt te brengen. Daartegen zou ik de vraag kunnen stellen of het wel noodig is dat ieder in ons land, hetzij gemeente, hetzij provincie, niets tegen zijnen pligt kan doen, en telkens met de sterke hand tot zijnen pligt behoort te worden gedwongen. Ik geloof dat het wenschelijk is dat het kwaad kunne geschieden; er is geen vrijheid mogelijk, tenzij individu, gemeente of provincie ook kan handelen tegen zijn eigen belang. Dit brengt de vrijheid mede. Die algemeene ruime magt schijnt mij gevaarlijker dan het tegenwoordig plaatselijk ongerijf. Indien echter de minister, die thans aan het hoofd van de binnenlandsche zaken staat en daar, zoo ik geloof, het algemeen vertrouwen bezit, meent, in 's lands algemeen belang, dat het wenschelijk is dat deze wet worde aangenomen, ik zou mijn oordeel op dit punt aan het zijne kunnen onderwerpen en voor de wet stemmen. Er is evenwel iets waartoe ik niet kan besluiten, het is te stemmen voor eene wet die mijns inziens niet overeenkomt met de Grondwet. Ik wensch dit bezwaar te doen uitkomen. Bestaat dit bezwaar, dan mag het oordeel zelfs van den verlichtsten man mij niet doen besluiten om te stemmen voor iets, dat in mijne oogen ongrondwettig is. Gaarne zal ik beter worden ingelicht.

Het bezwaar voor mij is in de Grondwet gelegen. Ik zal het niet met aanhalingen en de voorlezing van artikelen behoeven te staven. Het is genoeg bekend, dat de Grondwet én aan de provinciale én aan de gemeentebesturen eene zekere vrijheid geeft in de inrigting van het huishouden van provincie en gemeente. Indien men de woorden der Grondwet, zoo als ze daar geschreven staan, leest, zou men kunnen opmaken, dat de Grondwet volkomene onafhankelijkheid aan die besturen heeft willen geven. Te regt is, geloof ik, dat beginsel uit de gemeentewet en de provinciale wet geweerd. Die volkomene onafhankelijkheid, welke sommigen wilden, is niet bestaanbaar met de inrigting van één rijk; zij zou het rijk uiteen doen springen. Maar indien die volkomene onafhankelijkheid niet mogelijk is, er is toch één kring van vrijheid én voor gemeentebesturen én voor provinciale besturen door de Grondwet getrokken, waarin het den wetgever niet geoorloofd is te treden. Vóór dat de wetgever daarin mag treden, moet de Grondwet veranderd zijn. Deze kring is aangewezen bij gelegenheid dat én de gemeentewet én de provinciale wet zijn behandeld. Ik ben niet van meening, Mijne Heeren, dat die kring, zoo als hij toen is aangewezen, altijd dezelfde zal moeten blijven. Maar, mijns inziens, is dit waar, dat de kring, toen door den minister van binnenlandsche zaken aangewezen, vooralsnog voor de juiste moet worden gehouden. Mijns erachtens is het waar, dat die onafhankelijkheid van gemeenten en provinciën moet worden geëerbiedigd zoo ver als de minister toen gezegd heeft dat de algemeene wetgeving zou kunnen gaan, zoover als de algemeene wetgever zelf door de goedkeuring van des ministers beginselen heeft aangenomen. En wat is gezegd bij die gelegenheid? Indien óf provincie óf gemeentebestuur weigert eenige uitgaven op de begrooting te brengen, daarin is dergelijk bestuur in den regel onafhankelijk. Maar én gemeente- én provinciaal bestuur moeten buigen voor de wet; evenwel niet in alles. De wet mag slechts dan dwingen, als de weigering, zonder den dwang, het bestaan van gemeente of provincie in gevaar zoude brengen. Het bestuur moet dan in het belang der provincie zelve en in het algemeen belang gedwongen worden te verrigten hetgeen noodig is om dat bestaan te verzekeren.

Indien door zoo iets het bestaan der gemeente werd bedreigd, moet het gemeentebestuur tot zijn' pligt worden gebragt. Indien door eene dergelijke weigering van een provinciaal bestuur het bestaan der provincie werd bedreigd, moet het provinciaal bestuur tot zijn' pligt worden gebragt. Verder (indien ik wel heb begrepen wat toen werd gezegd), verder gaat de magt der wet niet. Ik herhaal, deze uitlegging toen aan de Grondwet gegeven, kan onjuist zijn: mij schijnt ze nog de ware. Nu kan ik niet begrijpen, dat, wanneer het bestaan eener gemeente bedreigd wordt, daardoor het bestaan der provincie kan gerekend worden in de waagschaal te zijn gesteld, — indien de gemeente te niet ging, de provincie ook te niet zou gaan. En wordt het bestaan der provincie niet bedreigd, dan geloof ik (ik zeg altijd: indien ik de uitlegging die toen gegeven werd, wel begrepen heb) dat de wetgevende magt niet tusschen beide mag komen om het provinciaal bestuur te dwingen, dat het de gemeente ondersteune.

De wetgever mag het provinciaal bestuur niet dwingen, het provinciaal bestuur is bevoegd de gemeente in het provinciaal belang te helpen. Immers ik voor mij kan niet instemmen met hetgeen ik dezen morgen misschien van meer dan één' spreker gehoord heb, namelijk: al de daden waartoe het provinciaal bestuur uit zich zelf bevoegd is, kunnen aan hetzelve door het opperste bestuur worden opgelegd. Dit is bij mij het groote onderscheid van de twee punten. Het provinciaal bestuur is bevoegd te beoordeelen wat in het belang is van de provincie. Het is daarin oppermagtig; die oppermagtigheid houdt slechts op en het provinciaal bestuur kan gedwongen worden dan alleen, wanneer het bestaan van het gewest in gevaar komt, zoo als bij de gemeentewet zoo dikwijls is gezegd: het gemeentebestuur moet én in het belang der gemeente én in dat van het land, waarvan die gemeente een onderdeel is, kunnen gedwongen worden, te doen wat noodig is om de gemeente in stand te houden.

Het niet bestaan nu van de gemeente bedreigt in den regel het bestaan der provincie niet. Dit zou misschien alleen in Noord-Holland het geval kunnen zijn, indien het bestaan der hoofdstad bedreigd werd (hetgeen wel het geval niet zal zijn); in die provincie alleen zou het noodig zijn, aan die gemeente te hulp te komen. Maar dit is welligt de eenige gemeente, waaraan het lot eener provincie vasthangt, en, terwijl de regel waarheid is, dat het provinciaal bestuur onafhankelijk is totdat de provincie bedreigd wordt, terwijl het niet bestaan der gemeente dat der provincie niet bedreigt, zou ik zeggen dat het, naar de regelen der provinciale en der gemeentewet, of liever naar de beginselen die tot die beide wetten geleid hebben, en naar de denkbeelden die gezegd werden in de grondwet te heerschen, thans niet mogelijk is de provincie te dwingen, wanneer niet de provincie, maar slechts de gemeente wordt bedreigd.

Tweede Kamer.

Zitting van Vrijdag den 24sten September.

De commissie belast met het overbrengen der lijst van kandidaten voor het voorzitterschap aan Z. M. den Koning, brengt, bij monde van den heer *van Dam van Isselt*, verslag uit. Daaruit blijkt, dat de commissie gisteren morgen op de gebruikelijke wijze bij Z. M. is toegelaten, en dat Hoogstdezelve, nadat hem de lijst was aangeboden, heeft geantwoord dat Z. M. zich onmiddellijk met het doen eener keuze zou bezig houden. — De commissie wordt voor de door haar volbragte taak dank gezegd, terwijl het verslag voor kennisgeving wordt aangenomen.

Is ingekomen een Kon. besluit van heden, waarbij de heer mr. *W. H. Dullert* wordt benoemd tot voorzitter der Kamer, gedurende de tegenwoordige zitting. — Aangenomen voor kennisgeving.

De tijdelijke voorzitter, de heer *Anemaet*, alvorens den zetel te verlaten, houdt eene korte rede.

De heer *Anemaet* verlaat hierop den voorzittersstoel, welke wordt ingenomen door den heer *Dullert*, die daarbij de volgende aanspraak heeft gehouden:

„ Mijne Heeren!

„ Het heeft den Koning behaagd mij op uwe voordragt te benoemen tot voorzitter van deze vergadering.

„ Ik gevoel mij door deze onderscheiding hoogelijk vereerd, en het is eene behoefte voor mijn hart, om u daarvoor mijn' opregten dank te betuigen.

„ De taak die mij is opgedragen, is uiterst gewigtig. — Bij uwe beraadslagingen die orde en regelmaat te doen heerschen, waaraan de voortreffelijke leiding van mijne voorgangers u heeft gewoon gemaakt: dat is het wat van mij gevorderd wordt.

„ Ik zal pogen met inspanning van al mijne krachten en door getrouwe en onpartijdige naleving van het reglement van orde mijn' pligt te vervullen; maar ik zou vreezen dat ik daarbij te kort zal schieten, ware het niet, dat ik meen te mogen rekenen op uwe welwillendheid en ondersteuning, ten einde het mij, die gij tot uwen Voorzitter verlangd hebt, mogelijk worde te vervullen, wat mij is opgedragen.

„ Ik roep uwe welwillendheid en ondersteuning met aandrang in.

„ Gewigtig schijnt dit zittingjaar te zullen zijn. Veel is er waarvan de grondwet de afdoening vordert, veel dat ten vorigen jare onafgedaan is moeten blijven en op nieuw aan ons onderzoek onderworpen zal worden, veel en daaronder van het hoogste belang, waarvan wij de voordragt mogen verwachten.

„ Dat alles zal misschien niet in deze zitting door ons tot stand gebragt kunnen worden, maar bij de bestaande overeenstemming tusschen Regering en Vertegenwoordiging en bij den ijver, waarmede gij gewoon zijt uwe werkzaamheden te verrigten, kan veel gedaan worden.

„ Mogt het mij alzoo gegeven zijn in de betrekking, waartoe ik thans geroepen ben, gedurende dit zittingjaar bij te dragen tot de ontwikkeling onzer staats-instellingen in eenen milden geest, door voort te gaan op den weg, dien wij met onmiskenbaar gelukkig gevolg zijn ingeslagen, en derhalve ook tot bevordering der waarachtige belangen van Vaderland en Koning.

„ Ik verklaar het voorzitterschap van de Tweede Kamer der Staten Generaal te aanvaarden."

Zijn ingekomen zeven koninklijke boodschappen, alle van heden gedagteekend, en strekkende ten geleide van zeven ontwerpen van wet.

Al deze stukken zullen, met de daarbij behoorende memoriën van toelichting, worden gedrukt, rondgedeeld en verzonden aan de straks te trekken afdeelingen.

Is ontvangen eene missive van den minister van buitenl zaken ten geleide eener overeenkomst den 19den Julij met België gesloten, tot verbinding der beide rijken door middel van ijzeren spoorwegen.

Ingevolge art. 15 van het reglement van orde, gaat de Kamer thans over tot het trekken der afdeelingen. — Door deze zijn gekozen:

1) Tot voorzitters der afdeelingen, de heeren *van Hoëvell*, *van Goltstein*, *Gevers van Endegeest*, *van Zuijlen van Nijevelt* en *Boreel van Hogelanden*;

2) Tot tweede voorzitters, de heeren *Bachiene*, *Luijben*, *Godefroi*, *Dirks* en *Hugenholtz*;

3) Tot leden der commissie, tot het opmaken van een adres in antwoord op de Troonrede, de heeren *Poortman*, *de Man*, *Metman*, *van Zuijlen van Nijevelt* en *Heemskerk*.

4) Tot leden der commissie voor de verzoekschriften, de heeren *Beens*, *van Nierop*, *Gevers Deijnoot*, *van Wintershoven* en *Verweij*.

Tot leden van de huishoudelijke commissie der Kamers zijn met overgroote meerderheid herkozen de heeren *Wintgens* en *Metman*.

Tot leden van de commissie voor de stenographie wo bij meerderheid gekozen, de heeren: *van der Linden*, *Hoëvel* en *Wintgens*.

(De heer *Gevers van Endegeest*, die gedurende drie j lid der commissie geweest is, heeft verzocht thans bij benoeming buiten aanmerking te blijven.

Waarna de vergadering is gescheiden.

Aan de beide Kamers der Staten-Generaal is het volg adres aangeboden, hetwelk, na eenige wijzigingen, do adressanten insgelijks aan Z. M. den Koning is gerigt:

„ Het is met den meesten eerbied, dat de ondergeteekenden, uitgevers van dag- en weekbladen in Nederland, de vrijheid ne u te verzoeken, de belangen der Journalistiek hier te lande te len in overweging nemen.

„ De Journalistiek gaat in Nederland onder lasten gebukt, di in geen land ter wereld te torschen heeft. In Pruissen b. v., land, dat in constitutionnelen zin zeker niet met Nederland worden vergeleken, betaalt een blad als de *Kölnische Zeitung*, meer dan ruim *f* 5 aan zegelregt in een jaar, terwijl hier te l van een blad van die grootte ruim *f* 15 zoude worden gevord In Engeland betalen de reusachtig groote bladen met bijvo slechts 5 cents per exemplaar. De groote Fransche couranten beta Parijs 6 centimes, in de provinciën veel minder per blad. In gië bestaat in het geheel geen dagbladzegel, evenmin als i meeste Duitsche staten. Van alle landen dus van het besch Europa wordt in Nederland het hoogste zegelregt van de dagbl geheven. Wij meenen met vertrouwen te mogen vragen, of di delijk en billijk is, en of niet juist het tegendeel door de regt digheid wordt gevorderd? Nederland toch is een klein land, een dagblad een betrekkelijk gering debiet vindt, terwijl, buit grenzen van het Nederlandsche gebied, zijne taal slechts door nigen wordt verstaan en dus zijne dagbladen weinig of geen hebben. Terwijl dus de Nederlandsche dagbladen uit den aard zaak slechts een zeer beperkt vertier vinden, zijn zij met veel gere zegelregten belast dan in eenig ander land! En desniett worden tot de Nederlandsche dagbladen dezelfde vorderingen ge als men aan de vreemde doet. Men verlangt van hen gelijken in het mededeelen van berigten, gelijke wetenschappelijkhe beoordeelingen en vertoogen, gelijke volledigheid in de geschie van den dag, gelijke uitgebreidheid in de verslagen der verh lingen van de staats-collegien van hun land, ter opwekking va constitutionnelen zin hunner medeburgers. Terwijl dus ieder besc lezer met regt van hen meer vordert dan zij thans geven, pe fiscus hen binnen de grenzen van een formaat, waarin onmo aan die vorderingen kan worden voldaan. Het zegelregt der bladen is dus eene belasting, die zwaar drukt op de uitgevers, veel meer nog op het beschaafde deel van het Nederlandsche. Wij willen niet van de noodzakelijkheid spreken voor ieder besc lezer, om thans in buitenlandsche bladen te zoeken, hetgee in binnenlandsche behoorde te kunnen vinden, maar wij ve ken u te overwegen, dat toch ieder kiezer belang heeft, de delingen zijner committenten in de algemeene, provinciale gemeentelijke vertegenwoordiging te kennen, iets dat hij ni uit buitenlandsche bladen kan vernemen. In stede dat Neder sche dagbladen aan die behoefte zouden kunnen voldoen, m integendeel hunne mededeelingen, naarmate de stof toeneemt, langer zoo minder en onvollediger worden, omdat, niett staande de eischen der publiciteit grooter worden en het der staats-collegien toeneemt, wier zittingen in het openbaar den gehouden, hun formaat door het zegelregt binnen de perken besloten blijft. De ondergeteekenden meenen der dat zij, voor de vermindering van het zegelregt der dagb petitionnerende, zoowel het intellectueel, als het constituti belang van Nederland voorstaan.

„ Een oogenblik mogten zij zich met de verwachting vleijen aan hunne regtmatige wenschen zoude worden voldaan, toe wets-ontwerp tot wijziging van de wet op het zegel, door de ring aangeboden en door de Tweede Kamer aangenomen was. dra echter was hunne hoop vervlogen, toen de Eerste Kame Staten Generaal, om redenen die de ondergeteekenden eerbied het wets-ontwerp meende te moeten verwerpen. Opdat nu nie der de belangen der journalistiek in Nederland, die onmiskenb gewigtig zijn, door vermenging met andere worden benadeeld nemen de ondergeteekenden de vrijheid, U het wenschelijke in weging te geven, ze afzonderlijk en geheel op zich zelven te b delen en te beoordeelen. De tegenwerping, dat men door de heffing der dagbladen belastingen zoude verminderen, zonde daarvoor een equivalent in de schatkist zoude vloeijen, kan waarlijk niet wegen bij het belang, dat het Nederlandsche volk bij de mededeeling van hetgeen in de staatsligchamen wordt handeld, waarin zijne vertegenwoordigers zitting hebben. O geene andere behoeften te spreken, is dat belang eene, welk onze veranderde staatsregeling is geboren.

„ Behoort de wetgeving dan niet de middelen toe te staan aan te voldoen? En hoe is dit mogelijk, zonder verligting ontzaggelijken last, die door het zegelregt op de dagbladen legd? En welke is dan die vermindering, welke 's lands inko zouden ondergaan, door aan het regtmatig verlangen der on teekenden te voldoen? Zij meenen niet ver van de waarheid wijderd te zijn, als zij haar op plus minus *f* 50,000 schatten verlies, naar den stand van het oogenblik berekend, zal al d voor een gedeelte door de vergrooting van het formaat der co worden vergoed, en moet allengs geheel verdwijnen door het der debiet der dagbladen. Doch, al ware dit niet zoo, d zulk eene geringe vermindering van inkomsten niet opwegen te gebrekkige openbaarheid der handelingen van de wetgevende giën, waartoe de dagbladen thans worden gedwongen; en mo equivalent dan niet in klinkende specie bestaan, de ondergetee mogen toch bescheidenlijk vragen, of dat, hetwelk in het in en den constitutionnelen zin van het volk wordt verstrekt, niet zeer als een tegenwigt in de schaal mag worden gelegd?

„ De ondergeteekenden eindigen dit adres derhalve met de dat het U behagen moge, bij de Regering aan te dringen op diening van een wets-ontwerp tot vermindering van het ze der dagbladen, geheel op zich zelf staand en zonder betrekki andere belangen, en dat indien de Regering daarmede onverh gebreke mogt blijven, de Tweede Kamer daartoe wel het in wille nemen, en de Eerste Kamer haar in hare pogingen steune. 't Welk doende, enz."

Het adres is onderteekend door de uitgevers der navolgende ranten: Algemeen Handelsblad; Nieuwe Rotterdamsche Co Haarlemsche Courant; Amsterdamsche Courant; Indiër; Arnh Courant; Rotterdamsche Courant; Tijd, N.-Holl. Courant; lander; Caecilia; Heraut; Utrechtsche Courant; Dagblad van venhage; Nieuwsblad voor den Boekhandel; Echo Universel; Ge Kronykske; Groninger Courant; Prov. Groninger Courant; Friesche Courant; Sneeker Courant; Advertentieblad van het A Heerenveen; Nieuwe Drentsche Courant; Meppeler Courant; wijker en Hoogeveensche Couranten; Kamper Courant; Prov. ijss. en Zwolsche Courant; Overijssel; Overveluwsch We Deventer Courant; IJsselbode; Nijverheids Courant; Twentsche rant; Weekblad van den Helder; Hoornsche Courant; Alkm Courant; Noord-Hollandsch Weekblad; Gelderland; de Morg Zutphensche Courant; Weekblad v. d. Burg. Administ.; Nijm Courant; Gelderlander en Nijm. Courant; Tielsch Weekblad; sche Courant; Geneesk. Courant; Fakkel; Nederl. Schoolbl en Amstelbode; de Zeepost; Handwijzer; Weekblad voor den handel; Evangelische Kerkbode; Israëlitisch Weekblad; de W zaamheid; Weekblad van het Regt; Gemeentestem; de W Nederl. Stoompost; 's Gravenhaagsche Nieuwsbode; Schied Courant; Haarlems Weekblad; Catholijke Nederlandsche Ste Dordrechtsche Courant; Gorinchemsche Courant; Zeeuwsche rant; Middelburgsche Courant; Bredasche Courant; Dagbl Noord-Brabant en 's Hertogenbossche Stads Courant; Noordb ter; Nieuwe Noord-Brabander; Journal du Limbourg; Courr la Meuse en Limburger.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSE